

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Koulunuorisotyötä Joensuussa

”Onks meijän pakko lähteä?”

Marjaana Herranen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

4 / 2013

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Marjaana Herranen	Sivumäärä 48 ja 10 liitesivua
Työn nimi Koulunuorisotyötä Joensuussa, ”Onks meidän pakko lähteä?”	
Ohjaava(t) opettaja(t) Kristiina Hämäläinen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Humanistisen ammattikorkeakoulun Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke, Marjo Kolehmainen	
Tiivistelmä <p>Koulunuorisotyö on ollut huomattavasti nuorisoalan ammattilaisten huulilla ja nuorisotyön toimintamuotoja pyritään vakiinnuttamaan koulumaailmaan. Opinnäytetyössäni tutkin Joensuun Lyseon peruskoululla toteutettavaa koulunuorisotyötä.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteisiin kuului Joensuun Lyseon peruskoulun koulunuorisotyön nykytilanteen selvittäminen ja tulevaisuuden visioiminen. Tutkin koulunuorisotyön nykytilannetta havainnoimalla ja haastatteleamalla toimijoita. Koulunuorisotyön tulevaisuutta visioitiin yhdessä koulunuorisotyön toimijoiden ja oppilaiden kanssa järjestämässäni työpajassa. Opinnäytetyöni tilaajana toimii Humanistisen ammattikorkeakoulun Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke.</p> <p>Joensuun Lyseon peruskoululla koulunuorisotyötä toteuttaa tällä hetkellä kolme tahoa: evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyönohjaajat, Joensuun nuorisotoimen nuorisotyöntekijä sekä yhteisöpedagogiopiskelija Humanistisesta ammattikorkeakoulusta. Sekä kirkon nuorisotyönohjaajat, nuorisotoimen nuorisotyöntekijät että yhteisöpedagogiopiskelija toteuttavat avointa nuorisotilatoimintaa Lyseon peruskoululla. Tämän lisäksi jokaiselle kuuluu erilaisia tehtäviä kouluympäristössä omat lähtökohtansa huomioon ottaen.</p> <p>Toimijat toivoivat tulevaisuudelta tiiviimpää yhteydenpitoa koulunuorisotyön suhteen, sekä yhteistyön lisääntymistä koulunuorisotyön toimijoiden kesken ja koulun henkilökunnan kanssa. Koulu ja oppilaat toivoivat lisää aktiviteetteja, koulunuorisotilan markkinointia ja uusia kävijöitä nuorisotilalle. Kaikki työpajaan osallistuvat olivat huolissaan kuitenkin tulevaisuuden resursseista sekä taloudellisesti että henkilöstöllisesti. Ideoita koulunuorisotyön kehittämiseen löytyi osallistujilta paljon näihin asioihin liittyen.</p> <p>Opinnäytetyöni tuo tietoutta yhdestä koulunuorisotyön mallista. Tämän työn avulla Lyseon peruskoululla toimivat evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyönohjaajat, Joensuun nuorisotoimen nuorisotyöntekijät ja koulun henkilökunta saavat tietoutta toistensa toiminnasta sekä mahdollisesti voivat opinnäytetyön myötä muodostaa laajempaa yhteistyötä koulunuorisotyön suhteen. Opinnäytetyön avulla koulunuorisotyöntekijät saivat myös kokoontua yhdessä ja ideoida koulunuorisotyön kehittämistä.</p>	
Asiasanat koulunuorisotyö, nuorisotyö, nuori, koulu	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Civic Activities and Youth Work

ABSTRACT

Author Marjaana Herranen	Number of Pages 58
Title Youth work in school in Joensuu, "Do we have to go?"	
Supervisor(s) Kristiina Hämäläinen	
Subscriber and/or Mentor The renewal of schools and youth work -project, Marjo Kolehmainen	
<p>Abstract</p> <p>Youth work in school has been much on the youth professionals lips and youth work is trying to stabilize its methods in schools. In my thesis, I studied in Joensuu Lyseo comprehensive school and the youth work there.</p> <p>Thesis's goal was to study the youth work there and televise its future in Joensuu Lyseo comprehensive school. I look at the current situation of youth work by observing and interviewing actors. The future of youth work in this school was thought in the workshop I arranged. My thesis is commissioned by HUMAK University of Applied Sciences The renewal of schools and youth work -project.</p> <p>Joensuu Lyseo comprehensive schools youth work in school is arranged by three parties: the Evangelical Lutheran Church youth workers, youth workers, and Community Educator student from HUMAK University of Applied Sciences. The church youth workers, youth workers and Community Educator student do the open youth center activity in Lyseo comprehensive school. In addition to this, everyone has a variety of tasks in the school environment, taking into account their backgrounds.</p> <p>From the future actors want closer contact with each other, in terms of youth work in school, as well as increased cooperation with each other and with the staff of the school. The school and the students wished for more activities, marketing of the youth work in school and new visitors to the school youth center. All participants in the workshop, however, were concerned about the future resources both financial and personnel. The participants had many ideas for the development of youth work in this school.</p> <p>My thesis brings knowledge from one model of youth work in school. Based on this thesis Lyseos youth work in school brings knowledge to the Evangelical Lutheran Church Youth workers, youth workers in Joensuu and school staff of each others' activities. Possibly it will also bring a wider cooperation in terms of youth work in Lyseo school. With the help of this thesis the school youth workers were also able to meet together and brainstorm school youth works development.</p>	
Keywords youth work in school, youth work, youngster, school	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2.1 Koulunuorisotyön lähtökohtia, tehtäviä ja tavoitteita	9
2.2 Nuorisotyön ja koulutyön yhteneväisyydet ja eroavaisuudet	11
2.3 Nuoruuden ikävaihe	13
2.4 Koulunuorisotyöntekijä	14
2.5 Toimijat koulussa	17
3 OPINNÄYTETYÖPROSESSI	17
3.1 Tutkimuskysymykset	18
3.2 Aineistonkeruu	18
3.2.1 Havainnointi ja haastattelut	19
3.2.2 Työpaja	20
4 TULOKSET	22
4.1 Nuorisotyö Lyseon peruskoululla	22
4.2 Evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyö Lyseon peruskoululla	24
4.3 Uusia kokeiluita	26
4.4 Työpajan tulokset	28
4.4.1 SWOT-analyysi	31
4.4.2 Aivoriihi	34
4.5 Tulosten analyysi	36
4.6 Eettisyys	38
4.7 Luotettavuus, toistettavuus ja arviointi	38
5 TULOSTEN TARKASTELU & KEHITTÄMISEHDOTUKSIA	40
6 LOPPUSANAT	42
LÄHTEET	44
LIITTEET	48

1 JOHDANTO

”Mikä sinusta tulee isona?” ”Opettaja.” Nuorena halusin opettajaksi, siitä ei ollut epäilystäkään. Nyt en voisi koskaan kuvitella olevani opettaja. Koulu kuitenkin toimintaympäristönä on aina kiehtonut minua. Kuulin yhteisöpedagogi (AMK)-opintojeni aikana koulunuorisotyöstä, joka oli minulle aivan uusi juttu. Tutustuttuani siihen paremmin, kiinnostuin aiheesta ja päätin, että tämä voisi olla yksi opintojeni aihe. On hienoa päästä tekemään aiheesta opinnäytetyö.

Opinnäytetyöni tilaajana toimii Humanistisen ammattikorkeakoulun Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke. Pohdimme yhdessä Uusiutuva koulu- ja nuorisotyö -hankkeen projektipäällikkö Marjo Kolehmainen kanssa opinnäytetyöni aihetta. Tapasin koulun apulaisrehtorin ja olin sähköpostitse yhteydessä häneen aiheen tiimoilta. Koulu antoi minulle melko lailla vapaat kädet opinnäytetyön aiheeseen, ja hyväksyi sen aiheen selvittyä. Aiheen selvittyä olin yhteydessä evankelisluterilaisen kirkon ja nuorisotoimen toimijoihin. Opinnäytetyöni tuo Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hankkeelle, sekä nuorisotoimille ja kouluille ajankohtaista tietoa siitä, millaista koulunuorisotyötä kaivataan, tarvitaan ja toivotaan. Tämän lisäksi opinnäytetyö mallintaa Joensuussa tehtävän koulunuorisotyön kokemuksia. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Joensuun Lyseon peruskoulussa tehtävää koulunuorisotyötä sekä visioida sen tulevaisuutta yhdessä koulunuorisotyön toimijoiden kanssa. Yhtenä opinnäytetyön tavoitteena on inspiroida toimijoita kehittämään koulunuorisotyötä Lyseon peruskoululla ja toimimaan tiiviimmässä yhteistyössä.

Koulunuorisotyöhön liittyen on tehty monenlaisia hankkeita ja projekteja, jotka usein ovat poikineet toimintamallin vakiintumiseen tässä tietyssä koulussa, jossa hanke tai projekti on milloinkin järjestetty. Opinnäytetyöni tilaajana toimivasta Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hankkeesta kerron seuraavana. Tämän jälkeen kerron kolmesta muusta hankkeesta, joihin liittyy koulunuorisotyötä.

Humanistinen ammattikorkeakoulu on jo kymmenen vuoden ajan ollut mukana koulussa tehtävässä nuorisotyössä erilaisten hankkeiden kautta (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013). Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke aloitettiin vuonna 2011 ja päättyy tämän vuoden (2013) lopulla. Hanketta rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö. Hankkeen tavoitteena on luoda toimintatapa, joka vakiintuisi ja leviäisi käyttöön kouluissa. Hankkeella halutaan tuottaa tietoa ja arvioida kokemuksia koulun ja nuorisotyön yhteistyöstä. Hanke pyrkii koulun ja nuorisotyön toimijoiden vuorovaikutuksen edistämiseen sekä tiedon koordinoimiseen. Nuorisotyön menetelmiä tuodaan koulu-yhteisöön hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisäämiseksi koulussa. Tavoitteena on myös tuoda tietoa nuorisotyöntekijöiden koulutuksesta vastaaville, jotta esimerkiksi yhteisöpedagogiksi valmistuneilla olisi valmiuksia toimia nuorisotyössä koulussa. Marjo Kolehmainen on Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hankkeen projektipäällikön lisäksi opinnäytetyöni toinen ohjaava opettaja. Hänen lisäkseen hankkeessa on mukana yksi projektityöntekijä, joka toimii hankkeen pilottikunnassa Konnevedellä mallintaen nuorisotyötä koulussa. Hankkeen toimintaa ovat valtakunnalliset ja alueelliset kehittämisverkostot, tukea kouluissa toimiville nuorisotyöntekijöille ja yhteisöpedagogeille sekä verkostoyhteistyö nuorisoalan ja opetuksen kouluttajien kanssa. Näiden lisäksi hanke järjestää seminaareja, koulutuksia ja julkaisu- sekä tutkimustoimintaa. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013.)

MUKAVA-projektia toteutettiin vuosina 2002-2005 seitsemässä eri koulussa; Jyväskylässä, Sipoossa, Kuopiossa ja Sievissä. MUKAVA-projektin nimi tulee sanoista muistuttaa kasvatusvastuusta. Sen oli tarkoitus muistuttaa kasvatusvastuusta kaikkia niitä, jotka tekevät opetus- ja kasvatustyötä kouluikäisten nuorten parissa. MUKAVA-projektiin liittyy eheytetty koulupäivä, jossa opiskelu, lepo ja mieluisat harrastuskemukset vuorottelevat päivän aikana. Eheytettyyn koulupäivään liittyi tiiviisti myös se, että koulussa vapaa-ajan toimintoja järjestää kouluohjaaja. Kouluohjaajana toimi nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajaopiskelija, yhteisöpedagogiopiskelija tai musiikkiopettaja -opiskelija. Kouluohjaajan tehtävänä oli järjestää koululla vapaa-ajan toimintaa. Kouluohjaajan toimenkuva vaihteli myös kouluittain. (MUKAVA-hanke 2013.)

Mikkelin ammattikorkeakoulussa tutkittiin koulunuorisotyötä ja sen mahdollisuuksia valtakunnallisesti opetusministeriön rahoittamana. Hankkeessa selvitettiin koulunuorisotyön laajuutta, toteutustapoja ja rakennettiin malleja koulunuorisotyöhön. Hank-

keessa koulunuorisotyön tarpeellisuutta ja tulevaisuuden näkyjä kysyttiin peruskoulujen rehtoreilta. Hankkeella pyrittiin löytämään myös tarvittavaa koulutusta mahdollisten tulevien koulunuorisotyöntekijöiden eli yhteisöpedagogi(AMK)-tutkinnon sekä opettaja koulutuksen koulutuksista vastaaville ja muuttamaan näiden tutkintojen opetussuunnitelmia siten, että valmistuttuaan näillä opiskelijoilla olisi valmiuksia myös koulunuorisotyöhön. Hankkeen nimi oli Koulunuorisotyö Suomessa. Tämä hanke on myös päättynyt. (Juvenia 2010.)

Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto, Nuorisokanuuna, tutkii myös koulunuorisotyötä omassa hankkeessaan. He järjestävät koulunuorisotyötä Lahdessa ja Kokkolassa. He kokeilevat erilaisia yhteistyön toimintoja nuorisotyön ja koulun kanssa. Hanke on tällä hetkellä meneillään ja siinä on mukana Nuorisotutkimusverkosto. (Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto 2013.)

Koulunuorisotyön lähtökohtana tulee olla koulun toiveet ja tarpeet sekä oppilaslähtöisyys. Nuorisotutkimusseuran Hyvä, paha koulu: Kouluhuvinvointia rakentamassa -verkkojulkaisussa (2012) pohditaan nuorisotyöntekijöiden sijoittumista kouluun. Tämän mukaan nuorisotyöntekijät voisivat koulussa edistää sukupolvien välistä keskustelua ja helpottaa kuilua nuorten ja opettajien välillä. Nuorten viihtyvyyttä koulussa on tutkittu ja todettu, että hyvät aikuiskontaktit nuorilla ovat koulumaailman viihtyvyyden raameja. (Harinen & Halme 2012, 47.) Nuorisotyöntekijät koulussa voivat luoda nuorille uudenlaisia ja kasuaaleja aikuiskontakteja, joka voisi lisätä nuorten viihtyvyyttä koulumaailmassa.

2 KOULUNUORISOTYÖ JOENSUUN LYSEON PERUSKOULUSSA

Tutkimusten mukaan sekä koulumaailma että nuorisoala ovat positiivisin mielin antamassa nuorisotyölle tilaa myös koulussa (Leppä 2010, 74). Jo monen koulun arjessa näkyy mukana nuorisotyöntekijä. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa 2012-2015 koulunuorisotyö mainitaan ennaltaehkäisevänä työnä ja kouluhyvinvointia tukevana (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012, 15-19). Lapsiasiavaltuutetun lausunnon mukaan koulunuorisotyön tulisi kuulua oppilashuollon määritelmään. Koulunuorisotyöstä on hyviä tuloksia, mutta niiden myönteisiä vaikutuksia ei ole vakiinnutettu koulujärjestelmään ja sen lapsiasiavaltuutettu näkee puutteena. (Aula 2013.) Koulussa nuorisotyöntekijä tavoittaa kaikki nuoret, koska koulu on jokaiselle nuorelle pakollinen. Koulun ja nuorisotyön tulisi pyrkiä yhteistyöhön, koska koulunuorisotyöntekijän ja koulun tavoitteet pyrkivät osittain samaan (Sarha 2005, 20).

Joensuun Lyseon peruskoulussa on tehty koulunuorisotyötä kevästä 2011 nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajaopiskelijoiden toimesta. Syksyllä 2011 evankelisluterilainen kirkko jatkoi koulunuorisotyötä. Nuorisotoimi tuli myös mukaan toimintaan huomattuaan sen hyvät tulokset. Siitä lähtien Sinkkolan nuorisotalon nuorisotyöntekijä on tehnyt koulunuorisotyötä Lyseon peruskoululla. Tavoitteena on saada lisää nuoria/kävijöitä Sinkkolan nuorisotalolle. Seurakunta sen sijaan haluaa toiminnallaan tutustua nuoriin ennen kuin he tulevat rippikouluun sekä mukaan isostoimintaan. He haluavat tukea nuoria kokonaisvaltaisesti. Seurakunta haluaa saada nuoria mukaan toimintaansa. Koulunuorisotyöstä Lyseon peruskoululla ei ole kirjattu tavoitteita ja tehtäviä ylös koulun toimintasuunnitelmaan tai muihin dokumentteihin. Tämä on syy, miksi opinnäytetyöni on tarpeellinen. Opinnäytetyöni avulla sekä itse Lyseon peruskoulu; sen nuoret, opettajat ja muu henkilökunta, evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyönohjaajat ja pappi sekä nuorisotoimen nuorisotyöntekijät että myös muut Joensuun Lyseon peruskoulun koulunuorisotyöstä tai koulunuorisotyöstä ylipäättään kiinnostuneet, saavat informaatiota ja tuntemusta Joensuun Lyseon peruskoulun toiminnasta.

Koulunuorisotyössä tähdätään ennaltaehkäisevään työhön, jossa yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen sekä erilaisten nonformaalien oppimisympäristöjen luominen on pääosassa. Nämä tavoitteet tulevat nuorisotyöntekijöitä ohjaavasta nuorisolaista. Käsittelen nuorisolakia lisää kappaleessa 2.1 Koulunuorisotyön lähtökohtia, tehtäviä ja tavoitteita. Nuorisotyön perusteoriaan kuuluu nuorten kokonaisvaltainen tukeminen kaikilla elämänsä osa-alueilla. Koulunuorisotyöllä pyritään nuorten kokonaisvaltaiseen tukemiseen antamalla nuorelle aikaa, läsnäoloa ja tukea. Positiivinen ja kannustava kohtaaminen sekä viesti välittämisestä ilman suorittamisen ja arvioinnin näkökulmaa ovat koulunuorisotyön päätavoitteet koulumaailmassa. Koulunuorisotyössä nuoret pyritään kohtaamaan myös yksilöinä, eikä luokkina. Nuorten lähestyminen yksilöinä auttaa myös varhaista puuttumista, esimerkiksi negatiiviseen käyttäytymiseen tai nuoren ongelmien kasautumiseen. Koulunuorisotyö pyrkii vaikuttamaan koulun yhteisöllisyyteen vahvistamalla nuorten vuorovaikutustaitoja ja osallisuutta sekä antamalla nuorten ideoiden vaikuttaa koulun arkeen. Tällä tavoin kouluviihtyvyys ja koulussa koettu turvallisuus lisääntyvät. Koulunuorisotyö antaa nuorille nonformaaleja oppimisympäristöjä koulumaailmassa. Koulunuorisotyöllä toivotaan nuorten kokevan oppivansa elämän kannalta tärkeitä asioita. Myös nuorten osallisuus lisääntyy, kun he pääsevät itse suunnittelemaan näitä nonformaaleja oppimisympäristöjä kuten leirejä, retkiä tai tapahtumia. (Kauhanen 2011, 6-7.)

2.1 Koulunuorisotyön lähtökohtia, tehtäviä ja tavoitteita

Koulunuorisotyö tarkoittaa opinnäytetyössäni koulussa tehtävää nuorisotyötä ja koulunuorisotyöntekijä tarkoittaa koulussa toimivaa nuorisotyöntekijää. Koululla ja nuorisotyöllä on yhteiset tavoitteet, mutta toistaiseksi niitä ei ole toteutettu riittävästi yhdessä, koska koulu ja nuorisotyö on opittu tuntemaan erillisinä toimijoina. Koulunuorisotyöllä pyritään tukemaan koulun kasvatustyötä, etenkin nuorten osallisuuden, yhteisöllisyyden ja itsetunnon rakentamisen osalta, tuomatta kouluun mitään sen normaalista tehtävästä irrallista toimintaa. Koulunuorisotyötä tehdään nähdäkseni aina koulun lähtökohdista.

Työmuodosta, jossa nuorisotyöntekijä toimii koulussa, on käytetty erilaisia käsitteitä. Omassa opinnäytetyössäni valitsin käytettäväksi koulunuorisotyö -termin. Mielestäni koulunuorisotyöllä tarkoitetaan kouluun luotua, koulun toimintamuodot ja tarpeet huomioon ottavaa työtä. Nuorisotyö tulee räätälöidä koulukohtaisesti, koulun omista tarpeista ja lähtökohdista käsin. Valitsin käytettäväksi myös siksi tämän termin, että Lyseon peruskoululla sitä käytetään yleisesti. Nuorisotoimen nuorisotyöntekijät käyttävät virallisena terminään koulunuorisotyötä ja Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogiopiskelija, joka toteuttaa harjoittelua ja projekti-opintojaan Lyseon peruskoululla, käyttää myös omassa projektissaan koulunuorisotyö -termiä. Myös koulun henkilökunta tunnistaa tämän termin. Kirkon nuorisotyönohjaajat kutsuvat sen sijaan omaa nuorisotyötään koululla koulupäivystykseksi. Koulunuorisotyö -käsitettä käytetään myös yleisesti nuorisoalan koulutuksissa. Myös muissa oppilaitoksissa käytetään koulunuorisotyön -termiä, esimerkkinä Mikkelin ammattikorkeakoulu (Pohjola 2010).

Nuorisotyö tarkoittaa nuorisolain mukaan ”nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä samoin kuin nuorten sosiaalista vahvistamista, nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukemista sekä sukupolvien välistä vuorovaikutusta” (Nuorisolaki 72/2006, 2§). Nuorisolain mukaan nuorisotyö kuuluu kunnan tehtäviin. Kunnan tehtävänä on järjestää ja ylläpitää nuorisotyötä. Kunnalliseen nuorisotyöhön kuuluu myös ”nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot” (Nuorisolaki 72/2006, 7§). Joensuun Lyseon peruskoulussa yhtenä toimijana toimii Joensuun nuorisotoimen Sinkkolan nuorisotalon nuorisotyöntekijä.

Nuorisolaki ohjaa nuorisotyöntekijöiden työtä. Nuorisolain tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja (Nuorisolaki 72/2006, 1§). Koulunuorisotyö pyrkii myös tähän.

Nuorisolain toisen pykälän mukaan nuorisotyöllä pyritään nuoren aktiivisen kansalaisuuden edistämiseen, sosiaaliseen vahvistamiseen ja sukupolvien väliseen vuorovaikutukseen. Nämä ovat myös koulussa tehtävän nuorisotyön tavoitteita. Nuorisolaki (7a§) ohjeistaa monialaiseen yhteistyöhön. Tämä lakipykälä koskee viranomaisia, mutta miksei tämä voisi koskea myös koulun ja nuorisotoimen yhteistyötä. Sen mukaan eri toimialojen edustajien tulee edistää nuorille suunnattujen palveluiden yhteensovittamista ja vaikuttavuutta. Tavoitteena on palveluiden riittävyys, laadukkuus ja saavutettavuus. (Nuorisolaki 72/2006, 7a§.) Nuorisotyön tekeminen koulussa edistää näiden palveluiden saavutettavuutta nuorille, koska tällöin nuorisotyö löytyy sieltä mistä myös kaikki nuoret löytyvät. Tämä lisää myös nuorisotyön riittävyttä, koska nuorisotyötä tehdään laajemmalti. Nuorisotyön tekeminen koulussa voi vaikuttaa nuorisotyön laadukkuuteen, kun saadaan ensisijaista tietoa kokonaiselta nuorten ikäluokalta, eikä vain nuorisotiloilla tai -taloilla kävijöiltä.

Toimialalla ei ole yksimielisyyttä siitä, kuuluuko nuorisotyötä tehdä koulussa. Nuorisolaki ohjaa toimimaan vapaa-ajalla ja näin nuorisotyötä on perinteisesti toteutettu. Nuorisolaki ohjaa nuorisotyöntekijöitä toimimaan myös siellä missä nuoret ovat sekä tähdentää eri toiminta- ja kasvu ympäristöjä nuorilla. Onkin mietittävä, toimisiko nuorisotyöntekijä koulussa toimiessaan oppilashuollollisissa tehtävissä vai järjestäisikö hän kaikille koulun oppilaille yhteistä tekemistä. (Sarha 2005, 19.) Lapsiasianvaltuutetun mukaan koulunuorisotyöntekijän kuuluisi toimia mukana oppilashuollollisissa tehtävissä, kuten jo aiemmin mainitsin. Tällä hetkellä kuitenkin koulussa toimivat nuorisotyöntekijät saavat kuulemani mukaan pääasiassa itse ja yhdessä koulun kanssa sopia työtehtävistään ja yhteistyöstään.

2.2 Nuorisotyön ja koulutyön yhteneväisyydet ja eroavaisuudet

Koululla ja nuorisotyöllä on paljon yhteisiä tavoitteita. Näihin kuuluvat monipuolinen kasvun tukeminen, osallisuuteen ja aktiiviseen kansalaisuuteen kasvattaminen sekä elämänhallinnan tukeminen. Koulun ja nuorisotyön tehtävänä on tarjota elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä mahdollistaa nuorten osallisuus niin, että kasvaminen

aktiiviseksi kansalaiseksi mahdollistuu. (Kauhanen 2011, 6.) Koulunuorisotyö lisää näiden tavoitteiden saavuttamista yhteistyössä koulun kanssa. Koulun ja nuorisotyön yhteinen tavoite on kasvattaa nuorista aktiivia, sosiaalisia ja tasapainoisia kansalaisia (Kauhanen 2011, 4). Joensuun Lyseon peruskoulun tavoitteita on kirjattu opetussuunnitelmaan. Opetussuunnitelman tavoitteista useat kohtaavat nuorisotyön tavoitteiden kanssa. Näihin kuuluvat hyvien tapojen opettaminen, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, erilaisuuden hyväksyminen, oppimishalun ylläpitäminen, kulttuuriperinnön välittäminen sekä yhteistyö ympäröivän yhteiskunnan kanssa. (Lyseon peruskoulu 2006.) Koulunuorisotyöntekijä omalla työllään tukee näiden tavoitteiden saavuttamista.

Euroopan komission tiedonannon (2001) mukaan ihminen oppii koko ikänsä. Elinikäiseen oppimiseen kuuluu formaali, nonformaali ja informaali oppiminen. Virallinen eli formaali oppiminen tarkoittaa koululaitoksissa opittua, josta saa yleensä todistuksen tai pätevyyden. Formaalia oppimista voi kutsua myös formaaliksi kasvatukseksi, jossa kasvatustavoitteet on kirjattu ylös, esimerkiksi opetussuunnitelmaan (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013). Nonformaali eli epävirallinen oppiminen tapahtuu koululaitoksien ulkopuolella, yleensä harrastus- tai järjestötoiminnassa. Nonformaali oppiminen perustuu vapaaehtoisuuteen ja tukee elämäntaitojen sekä aktiivisen kansalaisuuden opettelua. Nonformaali kasvatusta on ei-tutkintomuotoista ja yleensä tarkoittaa tavallisesti aikuisten täydennyskoulutusta (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013). Nuorisotyön tapa toimia on informaalia kasvatusta ja antaa nuorelle taitoja koulussa, joilla hän pärjää koulun ulkopuolella. Nuorisotyö ei anna vain valmiuksia toimia koulussa, vaan elämässä. Koulunuorisotyön avulla Lyseon peruskoulussa tehdään sekä nonformaalia että informaalia oppimista. Arkioppiminen eli informaali oppiminen tapahtuu yleensä huomaamatta, mutta se voi tapahtua myös harkinnanvaraisesti. Arkioppimisella tarkoitetaan asenteita, arvoja, tapoja, jokapäiväisiä tietoja ja taitoja, joita ihminen oppii ja omaksuu perheeltään, ystäviltään, mediasta tai muista elinympäristönsä lähteistä. (Euroopan yhteisöjen komissio 2000, 8-9.) Informaali oppiminen ja kasvatusta on löysästi kontrolloitua eikä sen tavoitteita ole kirjattu ylös (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013).

Nuorisotyö ja koulutyö eroavat lähestymistavoissaan. Nuorisotyö perustuu vapaaehtoisuuteen ja siinä pyritään nuoren elämän kokonaisvaltaiseen tukemiseen, kun taas koulutyössä pyritään jonkin tietyn oppiaineen osaamiseen ja hallitsemiseen. Tämän lisäksi opiskelu peruskoulussa perustuu pakollisuuteen eli oppivelvollisuuteen. Molempien tavoitteisiin kuitenkin kuuluu esimerkiksi nuoren kasvun tukeminen ja aktiivisen kansalaisuuden edistäminen. Peruskoulun tehtäväksi on opetus- ja kulttuuriministeriö määritellyt opetuksen lisäksi kasvatustehtävän. Perusopetuksen tehtävä on ”antaa yhteiskunnalle väline kehittää sivistyksellistä pääomaa sekä lisätä yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa. Perusopetuksen on annettava mahdollisuus monipuoliseen kasvuun, oppimiseen ja terveen itsetunnon kehittymiseen, jotta oppilas voi hankkia elämässä tarvitsemiaan tietoja ja taitoja, saada valmiudet jatko-opintoihin ja osallistuvana kansalaisena kehittää demokraattista yhteiskuntaa.” (Perusopetuslaki 628/1998, 2§).

2.3 Nuoruuden ikävaihe

Toteutin opinnäytetyöni Joensuun Lyseon peruskoulussa. Lyseon peruskoulu on yläkoulu. Koulun oppilaat ovat 7.-9. luokkalaisia, suomalaisen peruskoulun ylempien luokkien oppilaita, 12-16vuotiaita nuoria. Nuorisolain mukaan nuoriksi luokitellaan kaikki alle 29-vuotiaat (Nuorisolaki 72/2006, 2§). Joensuun Lyseon peruskoulussa opiskelee noin 400 nuorta. (Joensuun Lyseon peruskoulu 2013 B.) Tässä kohtaa käsittelem nuoruuden ikävaihetta, koska koulunuorisotyöntekijä toimii työssään nuorten kanssa ja on tärkeää ymmärtää, millainen nuoruus on, jotta työtä voi toteuttaa antoisammin ja ymmärtäväisemmin.

Nuoruudessa psyykkiset ja fyysiset muutokset tekevät nuoresta haavoittuvan ja herkan. Ne heijastuvat myös nuoren ihmissuhteisiin ja panevat ne koetukselle. Samalla nuori painiskelee oman identiteettikriisinsä kanssa ja etsii itseään. Nuoruudessa tapahtuu myös paljon fyysisiä muutoksia, jotka hämmentävät ja voivat jopa pelottaakin nuorta. Nuoren ja vanhempien suhde muuttuvat, kun nuori on tässä iässä. Samalla

ystävät saavat suurempaa roolia nuoren elämässä. Vertaisryhmiin osallistuminen on tärkeä osa nuoren itsenäistymistä. Näissä on kuitenkin varjopuolensa ja ystävät voivat kokea ryhmäpainetta, joko myönteiseen tai kielteiseen toimintaan. Ujojen tai aggressiivisten nuorten voi olla vaikea löytää ystäviä. Muut joko eivät kiinnitä heihin mitään huomiota tai he saavat käyttäytymisensä puolesta muut nuoret kaikkoamaan luotaan. Ystävien merkityksen tärkeys nuoruudessa voi tuottaa siksi myös negatiivista käyttäytymistä tai syrjäytymistä näillä nuorilla, joiden on vaikeampi löytää ystäviä. (Lundbom-Ylänne, Niemelä, Päivänsalo & Tynjälä 2005, 90-110.) Sosiaalinen vahvistaminen on yksi nuorisotyöntekijän tavoitteista ja se pyrkii syrjäytymisen ehkäisyyn. Lyseon peruskoulun tavoitteena on antaa riittävät tiedot ja taidot elämää, jatko-opintoja ja elämänikäistä oppimista varten. (Lyseon peruskoulu 2006.)

2.4 Koulunuorisotyöntekijä

Tällä hetkellä koulunuorisotyöntekijänä toimijoilla ei ole mitään tiettyä koulutusta, vaikka yleensä heillä kuitenkin on jokin nuorisotyöhön liittyvä koulutus. Nuorisoalan koulutuksesta vastaavat tarvitsevat tietoutta, jotta opiskelijat olisivat päteviä koulunuorisotyöntekijöinä toimimiseen. Tätä tietoutta kerätään useissa hankkeissa ja projekteissa ympäri Suomea. Koulunuorisotyöntekijöistä käytetään useita eri nimikkeitä kuten esimerkiksi koulunuorisotyöntekijä, koulun nuorisotyöntekijä, kouluohjaaja, koulun nuoriso-ohjaaja, kouluyhteisöohjaaja ja nuorisotyöntekijä (Kauhanen 2011, 11). Tämä on yksi niistä monista seikoista, joita tulisi yhtenäistää koko Suomen alueella koulunuorisotyön vakiinnuttamiseksi.

Osallisuuden käsite on tärkeä nuorisotyötä tehtäessä. Osallisuus tarkoittaa johonkin osallistumista, josta on itse kiinnostunut ja joka on nuorelle merkityksellistä. Osallisuuden sisältyy myös omien mielipiteiden ilmaiseminen, asioiden edistäminen ja muutoksen aiheuttaminen. (Herranen & Mäntysalo-Lamppu 2011, 32.) Koulussa tehtävän nuorisotyön avulla nuoret saavat mahdollisuuksia osallistua hyvinvoinnin lisäämiseen koulussa ja kouluyhteisön kehittämiseen. Se lisää aktiivisuutta, tuo vaihtelua oppitunneilla istumiseen, lisää oppilaiden yhdessä tekemistä sekä antaa vierellä kulkevan aikuisen aikaa ja tukea (Kauhanen 2011, 4). Nuorisotyöntekijä voi järjestää

koululla tapahtumia, teemapäiviä tai -viikkoja yhdessä oppilaiden kanssa. Tämä tuo nuorille osallisuuden ja osallistumisen kokemuksia sekä lisää heidän aktiivisuuttaan myös muissa toimintaympäristöissä. Koulunuorisotyö tuo nuorille onnistumisen kokemuksia. Myös niille oppilaille, joille koulu ei tällaisia kokemuksia yleensä tarjoa. Näiden lisäksi tavoitteena on osallisuuden, yhteisöllisyyden ja sosiaalisuuden vahvistaminen. Yhtenä tärkeimmistä tavoitteista pidetään nuorten äänen kuuluminen heidän omissa toiminta- ja palveluympäristöissään. (Sarha 2005, 24.)

Koulunuorisotyöntekijän tärkein työväline on ”mitä kuuluu?”. Hänellä on aikaa nuorille, hän kuuntelee ja on läsnä. Koulunuorisotyöntekijä pyrkii motivoimaan nuorta toimimaan aktiivisesti toimintaympäristöissään. (Yhteisöpedagogin CV 2011.) Olen huomannut, että nuorten pahoinvointi on ollut ajankohtainen ja tapetilla oleva aihe mediassa. Lähivuosina tapahtuneet kouluammuskelut ovat herättäneet ihmiset huomaamaan nuorison avun ja tuen tarpeen. Yhdeksi merkittäväksi ja vaikuttavaksi tekijäksi on määritelty koulun aikuisten ja nuoren väliset suhteet sekä se, miten paljon aikuisella on aikaa nuorelle. Sompin mukaan nuoret eivät löydä sopivaa aikuista, jolle uskoutua ja tämä on osasy syy nuoren pahoinvoinnin lisääntymiseen. (Somppi 2009.) Koulumaailma kaipaa aikuista, jonka tehtävänä on läsnäolo ja nuoren kuunteleminen sekä koulun yhteisöllisyyden ja viihtyvyyden lisääminen. Koulussa tehtävän nuorisotyön avulla nuoret saavat vierellä kulkevan aikuisen aikaa ja tukea (Kauhanen 2011, 4). Nuorisotyöntekijä koulussa on erilaisessa asemassa kuin opettaja, joten nuorisotyöntekijää voi olla helpompi lähestyä vaikeissakin asioissa. Tällä tavoin voidaan myös ennaltaehkäistä nuorten pahaa oloa ja sen kärjistymistä jopa väkivaltaisiin tekoihin. Nuorisotyöntekijän tavoitteet ja toimintamallit kumpuavat nuorista itsestään. Nuorisotyöntekijän rooli taistelee nuorten maailman ja viranomaisen välimaastossa, ja jokaisen on löydettävä siitä oma paikkansa. Nuorisotyöntekijä haluaa välittää nuorelle elämän arvoja ja tukea nuorta hänen kasvussaan. Opettaja pyrkii toiminnassaan pedagogisiin tavoitteisiin ja vertaa nuoria arvosanojen perusteella. (Soanjärvi 2005, 13-14.) Omalla erityisosaamisellaan nuorisotyöntekijä toimii koulumaailmassa epävirallisena viranomaisena, jota nuoren on helppo lähestyä koulun muiden työntekijöiden sijasta (Soanjärvi 2005, 16).

Sosiaalinen vahvistaminen on yksi nuorisotyön tavoitteista. Sosiaalinen vahvistaminen tarkoittaa nuorisolaissa kokonaisvaltaista tukemista, jonka tavoitteena on yksilön hyvinvoinnin lisääminen ja sen edistäminen. (Lundbom & Herranen 2011, 6.) Koulunuorisotyössä pyritään samoin tavoin sosiaaliseen vahvistamiseen kuin nuorisotyössä yleensä. Sosiaalinen vahvistaminen on erityisen tärkeää koulumaailmassa, koska koulupudokkaiden määrä on noussut huomattavasti ja myös erityisopetuksen määrässä on havaittu kasvua (Lundbom & Herranen 2011, 7).

Nuorisotyön ammattieettinen ohjeistus kertoo nuorisotyöntekijöiden tavasta toimia ja pyrkimyksistä sekä nuorisotyöntekijöiden etiikasta työssään (Nuorisotyön ammattieettinen ohjeistus 2012). Ensimmäisessä tavoitteessa on kerrottu, että jokaisen nuoren on saatava mahdollisuus osallistua. Nuorisotyöntekijöiden tavoitteena on tukea nuoren omaehtoista toimintaa ja tarjota nuorelle mielekästä tekemistä. Koulunuorisotyö kattaa kaikki koulun nuoret ja jokaisella on mahdollisuus osallistumiseen. Koulunuorisotyö pohjautuu vapaaehtoisuuteen. Koulunuorisotyöntekijä pyritään ottamaan myös nuorten omat toiveet huomioon ja tällä tavoin toteutetaan nuorisotyötä nuorten omista lähtökohdista. Nuoret on tämän ohjeistuksen mukaan huomioitava yksilöinä sekä ryhmän jäseninä. Koulussa nuorisotyöntekijä pääsee kohtaamaan myös ne nuoret, joita ei kohdata leireillä tai nuorisotaloilla. Koulunuorisotyöntekijä lähestyy nuoria yksilöinä ja pyrkii ennaltaehkäisevään työhön. Nuorisotyön ammattieettisen ohjeistuksen mukaan nuorisotyöntekijän tulee olla roolimalli, helposti lähestyttävä aikuinen, jolla on aikaa nuorille ja hän osoittaa kiinnostustaan nuoren elämään. Tällä tavoin nuori saa tuntea arvokkuutta ja sen, että myös hän on tärkeä. Koulunuorisotyöntekijä tuo kouluun lisää luotettavia aikuisia, joille nuoret voivat jutella. Koulunuorisotyöntekijällä on nuorelle aikaa ja hän on kiinnostunut nuoren arjesta. (Nuorisotyön ammattieettinen ohjeistus 2012.) Koulussa osallisuutta toteuttavat erilaiset nuorten vaikuttajaryhmät kuten tukioppilaat ja oppilaskunnan hallitus. Koulunuorisotyöntekijä on usein mukana näiden vaikuttajaryhmien toiminnassa. Koulunuorisotyöhön liittyy läheisesti yhteisöllisyys. Yhteisöllisyyteen käsitetään yhteiset arvot, asenteet, tavoitteet, luottamus, rehellisyys, jakaminen, tasa-arvo, osallisuus ja vastuu. (Saaristo 2011, 81.) Koulunuorisotyön myötä nuoret pääsevät osallistumaan ja vaikuttamaan koulussa tapahtuvaan toimintaan.

2.5 Toimijat koulussa

Kouluissa toimii monen alan ammattilaisia, jotka tukevat nuorten oppimista ja viihtymistä sekä hyvinvointia koulussa eri tavoin. Kouluissa työskentelee opettajia, opinto-ohjaajia, koulukuraattoreita, -psykologeja, kasvatusohjaajia tai koulunkäynninohjaajia ja terveydenhoitajia. Jokaisella näistä ammattikunnista on omat lähtökohtansa ja tietyt toimintatavat, joilla lähestyä nuorta. Lapsiasiavaltuutetun mukaan oppilashuollollista työtä yritetään siirtää yhä ennaltaehkäisevämmäksi (Aula 2013). Joensuun Lyseon peruskoulussa toimii moniammatillinen oppilashuoltoryhmä, johon kuuluu rehtori, apulaisrehtori, oppilaanohjaajat, erityisopettaja, kouluterveydenhoitaja ja koulukuraattori sekä tarvittaessa koulupsykologi ja sosiaalityöntekijä. Oppilashuoltoryhmän tarkoituksena on tukea oppilaiden kehitystä ja koulunkäyntiä. Myös nuoren huoltajat ovat mukana oppilashuoltoryhmässä. Pyrkimyksenä on ennaltaehkäistä vaikeuksia nuoren elämässä. (Joensuun Lyseon peruskoulu 2013 C.) Oppilashuollon moniammatillisuutta lisätään sekä kannatetaan (Aula 2013). Moniammatillisuus tarkoittaa eri ammattiryhmien edustajien yhteistyötä, siten että edustajien tiedot ja taidot yhdistyvät (Kontio 2010, 8). Koulunuorisotyöntekijä lisää moniammatillisuutta kouluissa ja tuo uutta näkökulmaa koulumaailmaan. Koulunuorisotyöntekijä on ratkaisu silloinkin, kun koulun omat resurssit ja aika eivät riitä. Yhteistyöstä hyötyy koulun henkilökunta, nuorisotyö ja ennen kaikkea nuoret. Koulun moniammatillisuus voi taata sen, että jokaiselle nuorelle löytyy joku, johon luottaa ja jolle puhua.

3 OPINNÄYTETYÖPROSESSI

Alun perin aion tehdä mallinnuksen Sinkkolan nuorisotalon ja Lyseon peruskoulun yhteistyöstä sekä selvittää siellä tehtävän koulunuorisotyön nykytilanteen ja visioida tulevaa. Lyseon peruskoululla kuitenkin Sinkkolan nuorisotalon lisäksi koulunuorisotyötä toteuttaa Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogiopiskelija sekä evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyöntekijät. Yhteisöpedagogiopiskelija pyrkii tekemään tiivistä yhteistyötä Sinkkolan nuorisotyöntekijöiden kanssa. Kirkon

kanssa Sinkkolan nuorisotilan nuorisotyöntekijä ei tällä hetkellä toimi tiiviisti yhteistyössä liittyen koulunuorisotyöhön, mutta tätä haluttaisiin kehittää ja yhteistyötä vahvistaa. Yhteisöpedagogiopiskelija pyrkii toimimaan tiiviissä yhteydessä sekä nuorisotyöntekijään että kirkon nuorisotyönohjaajiin. Koulunuorisotyö on Lyseon peruskoululla siis melko monimuotoista. Tämän vuoksi alkuperäiset suunnitelmani muuttuivat ja nyt tutkin Lyseon peruskoululla tehtävää koulunuorisotyötä avaamalla nykytilaa ja selvittämällä tulevaa. Pyrin tekemään kattavan mallinnuksen Lyseon peruskoulun koulunuorisotyöstä. Halusin yhdessä eri ammattialojen toimijoiden kanssa pohtia koulunuorisotyön kehittämistapoja ja tulevaisuudenvisiona.

3.1 Tutkimuskysymykset

Tehtäväni oli kartoittaa, kuinka nuorisotyötä Lyseon peruskoululla toteutetaan ja ketkä sitä toteuttavat. Halusin myös kartoittaa koulunuorisotyöntekijöiden tavoitteita toiminnan suhteen. Tavoitteenani oli koota opinnäytetyössäni yhteen näitä toimintatapoja, toimijoita ja tavoitteita. Toisena tavoitteenani oli saada koulunuorisotyön toimijat tapaamaan ja keskustelemaan koulunuorisotyön tulevaisuudesta Lyseon peruskoululla. Toivoin, että toimijoille toteuttamani tulevaisuusorientoitunut työpaja antoi inspiraatiota yhteistyöhön. Tässä vielä tutkimuskysymykset:

1. Kuinka ja millaista nuorisotyötä Lyseon peruskoululla toteutetaan?
2. Ketkä nuorisotyötä Lyseon peruskoululla toteuttavat?
3. Mitä ideoita koulunuorisotyön kehittämiseksi syntyy?

3.2 Aineistonkeruu

Koulunuorisotyön nykytilannetta lähdin selvittämään havainnoimalla koulunuorisotyötä Lyseon peruskoululla ja haastatteleamalla koulunuorisotyöntekijöitä. Havainnointia helpottaakseni laadin havainnointisuunnitelman, josta selviää missä, mitä ja miten havainnoin (Liite 6). Havainnoinnin ja haastatteluiden lisäksi järjestin työpajan, jossa pohdittiin koulunuorisotyön nykytilannetta ja ideoitiin toiminnan kehittä-

mistä yhdessä koulun, seurakunnan sekä nuorisotoimen toimijoiden kanssa. Aineistonkeruu tapahtui Lyseon peruskoululla tammi-maaliskuussa 2013.

3.2.1 Havainnointi ja haastattelut

Käytin yksilöhaastatteluita koulunuorisotyön tilanteen kartoittamiseksi. Haastatteluilla saadaan nopeasti tietoa halutusta aiheesta (Ojasalo ym. 2010, 95). Haastattelun etuihin kuuluu myös, että haastattellessa pystyy selventämään epäselväksi jääneitä asioita ja haastatteliija pystyy ohjaamaan haastattelua haluamaansa suuntaan. Haastateltavan puolelta mahdollisena ikävänä asiana voi olla se, ettei haastattelukysymyksiä tunne etukäteen, kuten tekemissäni haastatteluissa. Haastattelukysymykset voi tosin tilanteen mukaan lähettää myös haastateltavalle etukäteen. Haastattelussa voi myös selvittää asioita, joita ei olisi esimerkiksi kyselyssä huomannut kysyä. Haastatteluaineiston analyysi on oma haasteensa, mutta sekin riippuu paljon haastattelijan tekemistä muistiinpanosta tai siitä miten haastatteliija on kerännyt aineistonsa haastattelusta. (Vuorela 2004.) Tekemissäni haastatteluissa pääsin esittämään havainnoinnissa heräämiä kysymyksiä, oikaisemaan väärinkäsityksiä, selventämään termejä ja käytettyjä käsitteitä sekä käymään keskustelua aiheesta haastateltavan kanssa (Tuomi & Sarajärvi 2004, 75).

Menetelmänä käytin teemahaastattelua. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu. Teemahaastattelu on keskustelua, jolla on etukäteen päätetty tarkoitus. (Virsta 2013). Haastattelun tein Lyseon peruskoululla koulunuorisotyötä toteuttavalle Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogiopiskelijalle, evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyöntekijälle ja Sinkkolan nuorisotalon nuorisotyöntekijöille (1&2). Olin pohtinut haastatteluita varten valmiiksi kysymyksiä, mutta etenimme keskustelvasti ja luontevasti. Haastatteluiden materiaalia on käytetty seuraavassa luvussa.

Käytin koulunuorisotyön nykytilanteen kartoittamiseksi myös havainnointia ja osallistuvan havainnoinnin keinoja. Toimin itselleni oudossa ympäristössä ja osallistuin toimintaan, mutta keskityin toiminnan tarkkailuun. (Eskola ym. 2008, 98.) Kävin paikan päällä Lyseon peruskoululla havainnoimassa, kuinka ja miten koulunuorisotyötä siellä tehdään. Tutkimuksellinen havainnointi ei ole satunnaista katselua vaan

systemaattista tarkkailua (Ojasalo ym. 2010, 103). Tätä varten tein havainnoinnista havainnointisuunnitelman, joka löytyy opinnäytetyön liitteenä (LIITE 6). Havainnoin avulla pääsin monipuolistamaan tietoa Lyseon peruskoululla tehtävästä nuorisotyöstä. Havainnointi on myös hyvä menetelmä käytettäväksi muiden aineistonkeruumenetelmien kanssa. (Tuomi ym. 2004, 83.)

3.2.2 Työpaja

Järjestin työpajan nuorisotyön toimijoille ja koulun edustajille torstaina 21.2.2013. Työpaja perustuu tekemällä oppimiseen (Työpajatieto 2013). Tässä yhteydessä opimme, kuinka koulunuorisotyötä olisi mahdollista kehittää Lyseon peruskoululla. Pohdin opinnäytetyöni eettisyyttä paljon ja siksi korostin työpajassa osallistujien anonymiteettiä. Halusin jokaiselle mahdollisimman rennon ja mukavan olon, jotta työpaja onnistuisi paremmin ja ideointi olisi sujuvaa. Paikalle kutsuin koululta kaksi opettajaa, apulaisrehtorin ja oppilaita, nuorisotoimelta Sinkkolan nuorisotalon nuorisotyöntekijät (kaksi osallistujaa, jotka on erotettu toisistaan käyttämällä opinnäytetyössä nimityksiä Nuorisotyöntekijä 1 & Nuorisotyöntekijä 2) sekä kirkon nuorisotyönohjaajat. Sinkkolan nuorisotalon nuorisotyöntekijöitä on useita, mutta tässä yhteydessä ja tähän tilaisuuteen oli kutsuttu vain koulunuorisotyötä tekevät tai sitä voimakkaasti edistäneet nuorisotyöntekijät, joihin viittaan työssäni numeroin Nuorisotyöntekijä 1 ja Nuorisotyöntekijä 2. Heidän lisäksi paikalle kutsuttiin myös Humanistisen ammattikorkeakoulun projektiohjaaja Lyseon peruskoululla suorittava opiskelija. Paikalle kutsuttiin myös Joensuun nuorisotoimen nuorisosihteeri ja kantakaupungin vastaava nuorisohjaaja. Työpaja toteutettiin osallistavasti ja se pyrki lisäämään toimijoiden yhteistyötä. Tässä työpajassa halusin kuulla osapuolien mielipiteitä toiminnan kehittämistä ja koota niitä opinnäytteessäni yhteen.

Valitettavasti kaikki kutsutut eivät päässeet paikalle, mutta kaikkia tahoja oli edustamassa useampi ja oli hienoa, että kaikki toivat oman näkökulmansa omista lähtökohdistaan aiheeseen. Pääsimme aloittamaan työpajan hieman myöhässä, joten itse työpajaan jäi aikaa noin 40 minuuttia. Aikaa oli vähän, mutta järjestin työpajan koulun ehdoilla ja saimme paljon aikaan noinkin lyhyessä ajassa.

Työpajan aloitimme esittelyillä ja koulunuorisotyötä tekevät kertoivat meille vielä lyhyesti, kuinka nuorisotyötä nyt Lyseon peruskoululla toteutetaan. Tästä etenimme SWOT-analyysin tekoon. Purimme SWOT-analyysin lyhyesti, mutta osallistujille jäi vielä loppu työpaja aikaa täyttää analyysiaan halutessaan. Tämän jälkeen jatkoin aivoriiheen. Aivoriihessä ideoimme valmiiksi mietittyjen kysymysten avulla vastauksia koulunuorisotyön kehittämiseen.

Työpajan taltioinnissa käytin videointia. Mukana oli myös nauhuri, mutta se oli epähuomiossa jäänyt pois päältä. Työpajan taltiointi toi oman haasteensa työpajan toteuttamiseen. Käytin videoinnissa mikrojärjestelmäkameraa. Kamera toimi loistavasti ja jokaisen ääni kuuluu videolla moitteettomasti.

SWOT

Valitsin työpajan menetelmiksi SWOT-analyysin ja aivoriihen. SWOT-analyysi on arviointimenetelmä, jonka avulla määritellään arvioitavan aiheen vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia (OK-opintokeskus 2013). Jokainen osallistuja täytti SWOT-analyysin, johon tuli listata vahvuuksia ja heikkouksia Lyseon peruskoulun nuorisotyössä sekä koulunuorisotyön mahdollisuuksia ja uhkia koululla. SWOT-analyysin alussa rastittiin kuuluuko oppilaisiin, koulun henkilökuntaan, nuorisotoimen edustajiin vai kirkon nuorisotyön ohjaajiin. SWOT-analyysi löytyy opin näytetyön liitteenä (LIITE 4: Työpajan suunnitelma). Vahvuuksien kohtaan halusin löytää tietoa siitä, mikä toimii Lyseon peruskoulun nuorisotyössä ja heikkous -sarakeeseen vastakohtia tästä eli mikä ei toimi koulunuorisotyössä Lyseon peruskoululla. Mahdollisuuksien -sarakeessa pohdittiin millainen voisi nuorisotyön tulevaisuus olla Lyseon peruskoululla ja millä tavalla nuorisotyö parantaa koulutyötä. Uhka -sarakeessa mietittiin, että mikä tai mitkä asiat vaikeuttavat nuorisotyön toteuttamista Lyseon peruskoululla sekä sitä vaikeuttaako nuorisotyö koulutyötä. Vaikka SWOT-analyysin tekoon annettu aika oli rajalliset 10 minuuttia, sain laajalti vastauksia. Vastauksia analysoin luvussa 5.3 Koulunuorisotyön tulevaisuus Lyseon peruskoululla.

Aivoriihi

Toisena menetelmänä käytin aivoriihtä. Aivoriihi on ideoinnin menetelmä ryhmille. Ideaaliryhmäkoko on 6-12 osallistujaa. Isompi ryhmä luo helposti enemmän ja lennokkaampia ideoita kuin pienempi ryhmä. Isommassa ryhmässä tosin on helpompaa jäädä ulkopuolisen tarkkailijan rooliin, toisaalta isompi ryhmä pystyy pitämään mukanaan myös nukkujan roolin ottaneita, jotka eivät syystä tai toisesta osallistu mukaan ideointiin (Harisalo 1988, 15). Aivoriihen perussääntöihin kuuluu myönteinen asenne ideoihin. Ideoita ei saa arvioida tai tuomita. Vetäjän tulee kannustaa innovatiivisesti ideoiden keksimiseen. Aivoriihessä ideoiden määrä on tärkeämpää kuin ideoiden laatu. Ideointiin kuuluu läheisesti myös ideoiden kehittäminen. Viimeinen aivoriihen perussääntö on, että jokainen osallistuja ja jokainen idea on yhtä arvokas. Nämä ovat aivoriihen pääsäännöt. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2010, 145-147.) Pyrin järjestämässäni aivoriihessä korostamaan jokaisen huomioonottamista ja myönteistä asennetta. Aivoriihestä on tehty myös paljon erilaisia johdannaisia, esimerkiksi anonyymiaivoriihi, didaktinen aivoriihi, hajoita ja kokoa -aivoriihi, ja niin edelleen -tekniikka, 66-ideointi tai luova yhteistyötekniikka (Harisalo 1988, 31-48). Sovelsin perinteistä aivoriihtä hieman omaa työpajaani varten sopivammaksi. Aivoriihen tuloksia esitellään luvussa 5.3 Koulunuorisotyön tulevaisuus Lyseon peruskoululla.

4 TULOKSET

Opinnäytetyöni on kolmiportainen. Kuvaan koulunuorisotyön tilanteen Lyseon peruskoululla ennen yhteisöpedagogiopiskelijan projektiointoja kirkon nuorisotyönohjaajan ja Sinkkolan nuorisotilan nuorisotyöntekijöiden haastatteluiden avulla. Kuvaan myös tilanteen nyt; yhteisöpedagogiopiskelijan toteuttaessa Lyseon peruskoululla koulunuorisotyötä hänen haastattelunsa ja havainnointini perusteella. Mahdollisia tulevaisuuden haaveita ja suunnitelmia esitellään järjestämäni työpajan tuloksissa.

4.1 Nuorisotyö Lyseon peruskoululla

Nuorisotoimen yhteistyötä Lyseon peruskoululla kartoittaakseni haastattelin Sinkkolan nuorisotalon nuorisotyöntekijää(1). Haastattelussa oli myös mukana toinen nuorisotyöntekijä (2); joka toteuttaa koulunuorisotyötä tällä hetkellä Lyseon peruskoululla. Anonymiteetin säilyttämiseksi nuorisotyöntekijöitä kutsutaan nimillä Nuorisotyöntekijä 1 ja Nuorisotyöntekijä 2.

Nuorisotoimen työntekijät kutsuvat Lyseon peruskoululla tehtävää työtä kaupungin nuorisopalveluiden ja Sinkkolan koulunuorisotyöksi tai tuttavallisemmin Lypepäiväksi. Nuorisotyöntekijät kertoivat, että koulutoiminta aloitettiin ensin yhteisinä teemapäivinä. Toiminta todettiin hyväksi ja toimivaksi, jolloin toimintaa haluttiin laajentaa. Nuorisotoimella oli intoa ja halua tulla mukaan koulutoimintaan ja he olivat sitä mieltä, että yhteistyötä on tehtävä. Nuorisotoimi tarjosi palveluitaan koululle ja koulu otti ne ilomielin vastaan. Koulunuorisotyö aloitettiin syksyllä 2011. Aluksi työtä toteutettiin nuorisotoimen puolelta monelta taholta, mutta järjestelmän pienimuotoisen sekavuuden vuoksi nuorisotyöntekijät olivat todenneet, että koulunuorisotyön vastuu on parempi jättää Sinkkolan nuorisotyöntekijöille. Nuorisotoimen Lypepäiväksi tuli tiistai ja kirkon työntekijät jatkoivat omaa koulupäivystystään torstaisin.

Toiminnan tavoitteena oli nuorisotyöntekijöiden mukaan saada lisää aikuisia kouluun ja yhteistyön parantaminen opettajien kanssa. Yhteistyö koulussa voi opettajan ja nuorisotyöntekijän välillä olla esimerkiksi nonformaalien oppimisympäristöjen luomista tai koulukiusaamisen ehkäisyä (Kauhanen 2011, 16). Nuorisotoimi haluaa toiminnallaan tuoda esiin omia palveluitaan, esimerkiksi leirejä ja tapahtumia sekä muita vapaa-ajan toimintoja. Nuorisotyöntekijöiden mielestä koulunuorisotyön avulla voidaan myös innostaa nuoria paremmin mukaan toimintaan ja tutustuttaa heitä nuorisotilatyöhön. Nuorisotyöntekijät kertoivat, että usein nuorille on kynnys tulla käymään nuorisotilalla, mutta jos nuorisotyöntekijä on tuttu jo koulusta, kynnys on huomattavasti pienempi. Näin saadaan lisää kävijöitä nuorisotiloille. Nuorisotyöntekijöiden tavoitteena koulussa on myös jatkuva nuoren elämässä pysyminen ja sen tukeminen. Näitä yhteistyömuotoja oli myös listattu Nuorisotutkimus -lehden Tavoitteellinen nuorisotyö koulussa – monialaista tukea kasvuun, hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen artikkelissa. Konkreettisia yhteistyömuotoja koulun ja nuorisotyön välillä on tiedottaminen, ryhmätykset, leirit, retket, käytäväpäivystys, diskojen järjestäminen sekä oppilashuoltoon ja oppilaanohjaukseen osallistuminen. (Leppä 2010, 74.)

Koulut ja nuorisotoimi tekevät yhteistyötä erilaisin keinoin. Nuorisotyöntekijät kuitenkin kertoivat, että tällaista koulunuorisotyötä ei toteuteta millään muulla koululla Joensuussa. Karsikon nuorisotila ja Pielisjoen koulu toteuttavat omaa yhteistyötään oppilashuollolla, oppilaskunnan toiminnassa sekä erityispienryhmissä. Vastaavaa avointa nuorisotilatoimintaa koululla ei kuitenkaan järjestetä. Nuorisotoimi toivoisi voivansa tehdä tällaista koulunuorisotyötä myös muissa kouluissa, mutta valitettavasti resurssit eivät tällaiseen juuri nyt riitä. Käytännössä Nuorisotyöntekijä 2 järjestää koulunuorisotyötä Lyseon peruskoululla tiistaisin. Hän pelailee, keskustelee ja kahvittelee nuorten kanssa. Tällä hetkellä hänen tehtäviinsä kuuluu koululla pelkästään avoimen nuorisotilatyön tekeminen.

Keskustelimme haastattelun aikana myös nuorisotoimen ja evankelisluterilaisen kirkon toiminnan eroavaisuuksista. Lähtökohdat ja periaatteet ovat tahoilla erilaiset, vaikkakin ne paljon sivuavat toisiaan. Nämä toimijat tekevät työtä samojen nuorten kanssa. Nuorisotyöntekijä 1 mukaan nuorisotoimi ja kirkko tekevät nuorisotyötä yhteistuumin, mutta yhteistyö ei ole tiivistä.

Loppuun Nuorisotyöntekijä 1 vielä lisäsi, että koulunuorisotyön eteen on tehty paljon töitä ja Joensuun nuorisotoimi on siitä hyvin kiinnostunut. Hän harmitteli kuitenkin sitä, etteivät resurssit riitä koulunuorisotyön laajentamiseen, mutta oli hyvin mielissään siitä, että yhteisöpedagogiopiskelija oli tullut mukaan koulunuorisotyöntoimintaan.

”Monelta taholta on tehty työtä koulunuorisotyön eteen.”

4.2 Evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyö Lyseon peruskoululla

Kirkon nuorisotyöllä on jo pitkät juuret ja kirkot vastasivat huomattuun nuorisotyön tarpeeseen (Helojoki 2010, 2). Lyseon peruskoululla toimii evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyöntekijät. Haastattelin aiheesta yhtä nuorisotyönohjaajaa.

Kirkon nuorisotyöntekijät ovat pitäneet aamunavauksia koulussa kerran viikossa jo koulun perustamisesta lähtien. Vuoden 2011 syksyllä kirkon nuorisotyöntekijät aloittivat koulussa koulupäivystyksen. Koulun sen aikainen vararehtori oli nuorisotyönohjaajan mukaan ottanut kirkon nuorisotyönohjaajiin yhteyttä ja pyytänyt heitä aloittamaan koulupäivystyksen kerran viikossa, koska kaivattiin lisää aikuisia kouluun. Tällä hetkellä koulupäivystystä toteuttaa kaksi kirkon nuorisotyönohjaajaa ja yksi pappi. Koulupäivystykseen kuuluu nuorisotyönohjaajan tai papin läsnäolo, nuorten kohtaaminen, kirkon informaation jakaminen ja aika ajoin myös sielunhoitokeskustelut, joissa nuori voi tulla keskustelemaan kahden kesken kirkon nuorisotyönohjaajan tai papin kanssa elämäänsä liittyvistä asioista. Työntekijät myös informoivat koulua ja sen oppilaita rippikouluista, erilaisista leireistä ja isoskoulutuksista.

”Koulupäivystys myös helpottaa nuorta lähestymään kirkon nuorisotyönohjaajia ja auttaa opettajia tekemään tiiviimpää yhteistyötä kirkon kanssa”.

Joensuun seurakunnan alueelle kuuluu kaksi yläkoulua. Nuorisotyönohjaaja kertoi, että Lyseon peruskoulun lisäksi koulupäivystystä toteutetaan Joensuun normaalikoululla eli Norssilla. Norssilla yläkoulu ja lukio ovat samassa rakennuksessa, joten Norssilla kirkon nuorisotyönohjaajat pääsevät kohtaamaan myös lukioikäisiä. Myös Norssilla koulupäivystys on kerran viikossa. Norssilla koulupäivystys aloitettiin vuotta Lyseon peruskoulun jälkeen, kun kirkon nuorisotyönohjaajat huomasivat sen hyvät vaikutukset.

Kirkon nuorisotyönohjaajan mielestä Lyseon peruskoulun hyviin puoliin kuuluu se, että tämä koulu on ollut kirkolle tuttu jo useita vuosia. Kehitysehdotuksena hän mainitsi, että kirkon nuorisotyönohjaajat voisivat käydä koulussa pitämässä esimerkiksi oppitunteja. Koulu ei todennäköisesti tiedä, mitä kaikkea tarjottavaa kirkon työntekijöillä on. Heillä olisi tuntemusta esimerkiksi erityiskasvatuksesta, päihdetyöstä tai perhetyöstä.

Nuorisotoimi tuli mukaan Lyseon peruskoulun toimintaan kirkon jälkeen. Kirkon nuorisotyönohjaajien työ Lyseon peruskoululla poikkeaa nuorisotoimen Sinkkolan nuorisotalon nuorisotyöntekijöiden työstä selkeästi siten, että kirkon nuorisotyönohjaajat toteuttavat koululla koulupäivystyksen ohessa myös kristillisen aamunavauksen.

Kouluyhteistyön merkeissä nuorisotoimi ja kirkko eivät ole tehneet yhteistyötä, mutta muilla alueilla yhteistyötä tehdään kattavasti.

Lopuksi kirkon nuorisotyönohjaaja vielä kertoi, että yhteisöpedagogiopiskelijan mukaan tuleminen toimintaan on vahvistanut ja jämäköittänyt kouluyhteistyötä toimijoiden kesken. Hän pohti, millainen ensi vuoden syksy mahtaa koulupäivystysten ja koulunuorisotyön sekä niiden yhteistyön osalta olla, kun tämä yhteisöpedagogiopiskelija ei enää jatka mukana koulun toiminnassa. Kaiken kaikkiaan hän oli tyytyväinen ja kertoi, että työtä on kuitenkin tehtävä koulun ehdoilla ja sopeuduttava niihin.

”Olisi hyvä, jos kaupunki osoittaisi työntekijän koululle nuorisotyöntekijän rooliin.”

4.3 Uusia kokeiluita

Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogiopiskelija toteuttaa Lyseon peruskoululla projektiopintojaan koulunuorisotyön aiheesta. Myös hän haluaa toiminnallaan kehittää koulunuorisotyötä ja opinnäytetyöni myötä hän saa projektinsa ideoita sekä pääsee toteuttamaan niitä kevään loppupuolella. Yhteisöpedagogiopiskelija toteuttaa myös myöhemmin opinnoissaan aiheesta opinnäytetyönsä. Hänen projektinsa myötä olen saanut häneltä vertaistukea opinnäytetyöni tekemiseen. Yhteisöpedagogiopiskelija kertoi projektinsa työstönimeksi Koulun yhteisöllinen sekatyömies - koulun hyvinvoinnin parantaminen yhteisöllisen pedagogiikan keinoin. Hän kuitenkin mainitsi, että projektin nimi voi vielä projektin aikana muuttua.

Yhteisöpedagogiopiskelija järjestää nuorisotilatoimintaa välituntisin ja hyppyttunnein kahtena päivänä viikossa. Havaitsin, että nuoret pitävät avoimesta nuorisotilatoiminnasta. Tästä hyvänä esimerkkinä yhden nuoren kommentti, kun yhteisöpedagogi huomautti, että oppitunti alkaa pian:

”Onks meidän pakko lähteä?”

Nuorisotilatoimintaa hän on pyrkinyt kehittämään käynnistämällä oppilaskunnan huoneen eli nuorisotilan kehittämistyöryhmän toiminnan. Kehittämistyöryhmä kokoontui

tammikuun lopulla ensimmäistä kertaa. Siihen kuuluu yhteisöpedagogiopiskelija ja koulun nuorisotilan kehittämisestä kiinnostuneita oppilaita sekä evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyöntekijöitä. Kehittämisryhmän kokouksessa nuoret pääsivät ääneen ja mukaan miettimään, kuinka he haluaisivat koulun oppilaskunnan huonetta eli nuorisotilaa kehitettävän viihtyisämmäksi. Pääsin osallistumaan kehittämistyöryhmän kokoukseen ja havainnoimaan heidän toimintaansa sekä samalla toimimaan sihteerinä kokoukselle. Osallistujilla, sekä oppilailla että kirkon nuorisotyönohjaajilla, oli paljon ideoita oppilaskunnan huoneen viihtyisyyden lisäämiseksi. Yhteisöpedagogiopiskelija pyrki viemään näitä ideoita eteenpäin oppilaskunnan ohjaavalle opettajalle, joka vastaa oppilaskunnan budjetista. Oppilaskunnan varoilla oli tarkoitus tehdä tilasta viihtyisämpi ja hankkimaan sinne tarvittavia välineitä, huonekaluja tai pelejä. Kehittämisryhmän kokouksen jälkeen oppilaskunnan huoneeseen eli koulun nuorisotilaan tehtiin myös säännöt, joita jokainen huoneen käyttäjä noudattaa. Koulu ja nuorisotyö noudattavat samoja sääntöjä ja toimintaperiaatteita. Selvät yhteiset pelisäännöt luovat luottamusta nuorten ja aikuisten välille. (Kiilakoski 2012, 54.)

Yhteisöpedagogiopiskelija kertoi olevansa mukana tukioppilaiden ja oppilaskunnan toiminnassa sekä pyrkivänsä tuottamaan yhteistyötä näiden oppilasryhmien välille. Näiden oppilaiden kanssa yhteisöpedagogiopiskelija suunnittelee ja toteuttaa tapahtumia. Tapahtumien järjestäminen tuo nuorille yhteisöpedagogiopiskelijan mukaan elävyyttä koulupäiviin ja luo yhteisöllisyyttä ja hyvää ryhmähenkeä sekä koko koulun että näiden oppilaiden välille. Yhteisöpedagogiopiskelija suunnittelee tuottavansa myös välituntitoimintaa tukioppilaiden ja oppilaskunnan hallituksen avustuksella. Välituntitoimintojen teemoina olisivat kilpailut, lautapelit, musiikkivideot ja teemapäivät. Tällaista ohjattua välituntitoimintaa eivät ole nuorisotyöntekijät tai kirkon nuorisotyönohjaajat erikseen järjestäneet, lukuun ottamatta muutamaa pingis-pelailu kertaa. Osallistuin myös muutamaa tukioppilaiden kokoukseen, jossa välituntitoiminnasta keskusteltiin ja sitä suunniteltiin. Oppilaat olivat innokkaita järjestämään välituntitoimintaa yhteisöpedagogiopiskelijan kannustuksella ja heillä oli paljon ideoita sen toteuttamiseksi. Järjestämässäni työpajassa oppilaat kommentoivat jo tapahtunutta välituntitoimintaa. Heiltä löytyi kehittämisehdotuksia ja uusia ideoita välituntitoimintaan.

Yhteisöpedagogiopiskelija kertoi olevansa mukana pitämässä tunteja koulun JOPO-ryhmälle. JOPO-ryhmän kanssa hän pyrkii käymään läpi elämönhallintataitoja. Lyseon peruskoulun Joustavan opetuksen luokalla eli JOPO-luokalla oppilas opiskelee yleisopetuksen oppimäärän mukaisesti siten, että opetus on järjestetty joustavasti ja yksilöllisesti. JOPO-luokka toimii pienryhmänä, jolle opetusta järjestetään myös koulun ulkopuolisissa toimintaympäristöissä. He käyvät esimerkiksi oppilaitosvierailuilla tai työpaikkavierailuilla. (Joensuun Lyseon peruskoulu 2013 A.)

Helmikuussa yhteisöpedagogiopiskelija pyrki aloittamaan tyttöryhmän mahdollisille syrjäytymisen vaarassa oleville tytöille, voimaannuttaakseen ja tukeakseen näiden yksilöiden kasvua ja koulunkäyntiä. Ryhmäläisten löytymistä varten yhteisöpedagogiopiskelija ja hänen yhteisöpedagogiharjoittelijansa ovat järjestäneet tyttöjen illan koululla. Tarvittaessa yhteisöpedagogiopiskelija kertoo myös ohjaavansa oppilaita tarvitsemansa tuen tai avun piiriin ja muihin palveluihin.

Yhteisöpedagogiopiskelija kertoi löytäneensä projektinsa nimen ”yhteisöllinen sekatyömies” Humanistisen ammattikorkeakoulun lehtorin artikkelista. Johanna Kuivakangas hämmästelee Yhteisölliset sekatyömiehet valtaavat koulut -artikkelissaan siitä, ”miksei yhteisöpedagogeille(AMK) ole suomalaisissa kouluissa osoitettua vakiinutettua asemaa ja työtehtävää, joka voisi parhaimmassa tapauksessa vapauttaa opettajien resurssit opetustyöhön, käynnistää lapsi- ja nuorisopoliittisen kehittämisohjelman mukaisia toimintamalleja, joissa lasten ja nuorten kuuleminen ja osallistuminen korostuvat.” Kuivakankaan mielestä Suomi on ajautunut tilanteeseen, jossa yhteisöllisyyttä kouluihin kaivataan ja muistuttaa, että Suomessa on koko maan kattava koulutusorganisaatio, joka kouluttaa yhteisöpedagogeja. (Kuivakangas 2009, 97-98.)

4.4 Työpajan tulokset

Koulunuorisotyön tulevaisuutta visioitiin järjestämässäni työpajassa. Työpajan SWOT-analyysi ja aivoriihi -menetelmillä pyrin löytämään vastauksia koulunuorisotyön toimijoilta Lyseon peruskoulun koulunuorisotyön kehittämiseksi. Tarkoituksena

oli herätellä ajatuksia sekä mahdollisesti lisätä toimijoiden yhteistyötä. Hienointa oli mielestäni saada koulunuorisotyön toimijat saman pöydän ääreen, koska tätä ei aiemmin ollut tapahtunut eikä todennäköisesti tule tapahtumaan vähään aikaan aika-tauluvaikkeuksien vuoksi. SWOT-analyysissa tuli esiin monia samoja asioita, joten on selkeää, millaisia vahvuuksia ja epäkohtia koulunuorisotyössä Lyseon peruskoululla on. Osallistujilta löytyi myös paljon ideoita koulunuorisotyön kehittämiseksi. Näitä tuli esiin sekä SWOT-analyysissa että aivoriihessä. Tässä kappaleessa erittelen vastauksia SWOT-analyysista ja aivoriihestä yleisesti osallistujien kesken. Seuraavissa alakappaleissa pyrin erittelemään vastauksia laajemmin.

SWOT-analyysissa vahvuuksiin oli listattu nuorten oma aktiivisuus koulunuorisotyössä, mutta heikkouksien puolelle moni oli laittanut sen, ettei koulunuorisotyö kuitenkaan tavoita kaikkia nuoria vaan koulunuorisotyötä tehtävässä oppilaskunnan huoneessa käy vakituiset kävijät. Aivoriihen ideoinnissa pohdittiinkin koulunuorisotyön markkinointia ja mainostamista sekä uusien toimintojen mukaan ottamista ja lisäämistä, koulunuorisotyön näkyvyyden ja tietoisuuden lisäämiseksi.

Koulunuorisotyö tuo vapaa-ajan toimintoja koulun arkeen. Toiminnan vähyys oli yksi koulunuorisotyön heikkouksista, mutta toimijat näkivät, että mahdollisuuksia toiminnan lisäämiseksi kuitenkin on. Toivottiin, että toimintaa voitaisiin lisätä välituntitoimintaa kehittämällä, ohjattua toimintaa lisäämällä ja yhteisten tapahtumien tai teemapäivien järjestämisellä. Aivoriihessä koulunuorisotyöntekijät, sekä kirkon että nuorisotoimen nuorisotyöntekijät, toivat esiin ehdotuksena koulun henkilökunnalle, että he voisivat osallistua myös tuntiopetukseen ahkerammin. Oppituntivierailujen lisääminen voisi tuoda lisäpontta nuorten opetukseen ja samalla saataisiin hyödynnettyä koulunuorisotyöntekijöitä myös tällä saralla. Oppituntivierailut voisivat myös lisätä koulunuorisotyöntekijöiden näkyvyyttä koululla. Näihin asioihin nuorisotyöntekijät ja nuorisotyönohjaajat voivat vaikuttaa omalla aktiivisuudellaan (Kauhanen 2011, 16). Mahdollisuus -sarakeeseen oli SWOT-analyysissa listattu se, että nuorilla on paljon ideoita ja niitä tulisi käyttää koulunuorisotyössä. Myös vahvuuksiin oli listattu tähän liittyen se, että nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa koulunsa arkeen koulunuorisotyön kautta tiiviimmin.

Oppilaskunnan huoneesta eli koulunuorisotyötä tehtävästä huoneesta oli mainittu vahvuutena, että sellainen löytyy, mutta heikkoutena se, että huone on pienehkö. Tilan puute oli mainittu lähes jokaisessa SWOT-analyysi vastauksessa. Tähän pyrittiin löytämään ratkaisuja aivoriihessä muiden tilojen hyödyntämisellä. Tärkeänä nähtiin ainakin koulun aulatilán hyödyntäminen, etenkin silloin jos ja kun välitunti-toimintaa on.

Vahvuudeksi oli määriteltý se, että toiminnassa on mukana useita toimijoita eri aloilta. Kauhasen mukaan moniammatillisen yhteistyön edellytyksiin kuuluvat työnkuvien selkeyttäminen, yhteinen tahtotila ja päämäärä, erilaisen osaamisen arvioiminen, toisen vahvuuksien tunnustaminen, yhteinen näkemys kasvatuksesta ja nuorten tukemisesta sekä ajatus siitä, että jokaisen työpanosta tarvitaan nuorten kokonaisvaltaisessa tukemisessa (Kauhanen 2011, 16). Nämä asiat olivat tulkintojeni mukaan jossain määrin kunnossa, mutta parantamisen varaakin olisi. Toimijoiden kesken toivottiin lisää yhteistyötä. Yhdeksi puutteeksi tähän liittyen oli mainittu myös tiedonkulun puute. Tätä on pyritty lisäämään ”salaiseksi vihkoksi” kutsutulla viestiviholla, johon koulunuorisotyöntekijät ja koulun henkilökunta voivat jättää toisilleen viestejä aiheeseen liittyen. Aivoriihen ja työpajan päätteeksi toimijat puhuivat myös Facebookin kautta yhteydenpidon lisäämisestä, koulunuorisotyöntekijöille yhteisen ryhmän perustamisesta.

Koulutyötä nuorisotyö paransi osallistujien mielestä, koska näin saatiin lisää luotettavia aikuisia kouluun ja eri alojen toimijoita kouluun, jonka myötä koulu olisi moniammatillinen toimintaympäristö. Tällä hetkellä resurssit koulunuorisotyön toteuttamiseksi ovat hyvät, mutta toimijat pelkäsivät nuorisotyön tulevaisuuden puolesta ja sen jatkuvuutta. Nuorisotoimen ja kirkon edustajat listasivat koulunuorisotyön uhiksi ja heikkouksiksi henkilökuntapulan. Myös taloustilanteiden muuttuminen vaikeuttaa koulunuorisotyöntekijöiden palkkaamiseen ja koulunuorisotyön laatuun. Uhkakuvissa toimijat näkivät myös aikataululliset ongelmat ja ajan puutteen. Innostuneita tekijöitä koulunuorisotyöhön heidän mielestään löytyy, mutta ajan puute voi vaikuttaa kenties koulunuorisotyön päättymiseen tulevaisuudessa.

4.4.1 SWOT-analyysi

Osallistujien SWOT-analyyseissa oli hieman eroavaisuuksia riippuen siitä oliko osallistuja nuori(oppilas), koulun henkilökuntaa, nuorisotoimen edustaja tai kirkon nuorisotyönohjaaja. Jokainen vastasi analyysiin omasta näkökulmastaan ja omista lähtökohdistaan. Monia yhtäläisyyksiäkin kuitenkin analyyseista löytyi. Yhtäläisyyksiä ja kokonaisuutena aineistoa on analysoitu yllä. Tässä luvussa pyrin keskittymään eri toimijoiden (oppilaiden, koulun henkilökunnan, nuorisotoimen ja kirkon edustajien) eroavaisuuksiin ja erittelemään muutamia vastauksia osoittaakseni osallistujien mielipiteitä ja mietteitä koulunuorisotyöstä.

Oppilaat lähestyivät aihetta selkeästi käytännöllisemmästä näkökulmasta, kun itse toimijat ja koulu keskittyivät paljon resursseihin ja niiden arvioimiseen. Oppilaat osasivat vastauksissaan olla myös kriittisiä:

”oppilaat ovat innokkaampia tulemaan kouluun”

”välituntiaktiviteetit saa oppilaat myöhästelemään”

”vaikuttaa positiivisesti nuorten koulutyöhön ja piristää koulutyötä, kun on pitkän päivän aikana mahdollisuus välituntiaktiviteetteihin”

”välituntitoiminnalla voidaan jopa vähentää KU:ita (koulun ulkopuolella olemista)”

Koulun henkilökunta vastaavasti keskittyi resurssien riittävyyteen ja yleisemmin kuvailemaan koulunuorisotyön vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia:

”innostuneet toimijat luo positiivisen ilmapiirin”

”ohjaa energiaa pois esim. koulukiusaamisesta”

Sekä nuorisotoimen edustajat että kirkon nuorisotyönohjaajat olivat huolissaan työntekijöiden käytettävyydestä koulunuorisotyöhön sekä taloudellisista tilanteista:

”tulevaisuuden toimijoiden määrärahojen tippuminen, että ei varaa palkata työntekijöitä” (kirkon nuorisotyönohjaaja)

”ajan – ja henkilökunnan vähyys, aina ei voi irrottaa hlöä. käytössä tilapäistä hlökuntaa. eurot!” (nuorisotoimen edustaja)

Tästä huolimatta toimijat näkivät koulunuorisotyön toiminnan hyväksi:

”jokaiselle nuorelle turvallinen aikuinen, johon luottaa” (nuorisotoimen edustaja)

”nuorten kohtaaminen” (kirkon nuorisotyönohjaaja, SWOT-analyysin vahvuuksissa)

Tämän lisäksi sekä kirkon nuorisotyönohjaajat että nuorisotyöntekijät näkivät koulu-nuorisotyön vahvuutena sen, että heidän oma toimintaansa tulee paremmin esille nuorten keskuudessa. He saavat samalla mainostettua esimerkiksi rippileirejä tai nuorisotiloja. Tärkeänä toimijat näkivät myös koulun henkilökunnan asenteen koulu-nuorisotyötä kohtaan. Tämä oli listattu vahvuuksien lisäksi uhkakuviiin:

”koulun asenne on hyvä” (kirkon nuorisotyönohjaaja)

”kaikki opettajat ei näe nuorisotyötä välttämättömänä, sille ei haluta antaa aikaa oppitunneilta” (nuorisotoimen edustaja)

Alle olen vielä koonnut SWOT-analyysit taulukkoon (1), jossa on otettu kaikkien vastaukset huomioon. Toistuvia tai useamman kertaa esiintyviä asioita on listattu jokaiseen kohtaan.

Taulukko 1. SWOT-analyysien koonti.

<p><u>VAHVUUDET</u> LYPELLÄ TEHTÄVÄSTÄ NUORISOTYÖSTÄ NYT: mikä toimii?</p> <p>nuorten oma aktiivisuus ja nuorten tavoittaminen</p> <p>monipuolisuus koulunuorisotyössä</p> <p>useita toimijoita -> laajat kontaktit</p> <p>verkostoyhteistyö</p> <p>tukioppilaiden ja oppilaskunnan hallituksen toiminta sekä niiden tukeminen/niiden yhteistyö</p> <p>nuorten kohtaaminen/keskustelut</p> <p>nuorten tila/oppilaskunnan huone</p> <p>vapaa-ajan toimintoja kouluarkeen</p> <p>nuorten mahdollisuus vaikuttaa</p> <p>resurssit toiminnalle tällä hetkellä hyvät</p>	<p><u>HEIKKOUEDET</u> LYPEN NUORISOTYÖSSÄ NYT: mikä ei toimi?</p> <p>tilan puute</p> <p>ajan puute</p> <p>yhteistyön puute/tiedonkulun ongelmat</p> <p>ei tavoita kaikkia nuoria, vakituiset kävijät</p> <p>henkilökuntapula</p> <p>toiminnan tietoisuuden vähyys</p> <p>toiminnan monipuolisuus (tutustumisleikit, tyttöjen jutut)</p> <p>oppituntivierailujen vähyys</p>
<p><u>MAHDOLLISUUDET</u> KOULUNUORISOTYÖSSÄ LYPELLÄ: millainen voisi olla nuorisotyön tulevaisuus Lypellä? Millä tavalla nuorisotyö parantaa koulutyötä?</p> <p>lisää luotettavia aikuisia kouluun</p> <p>lisää aktiviteetteja</p> <p>kehittää välituntitoimintaa</p> <p>lisää ohjattua toimintaa</p> <p>yhteiset tapahtumat/teemapäivät</p> <p>moniammatillinen koulu</p> <p>nuorten ideoiden käyttäminen</p>	<p><u>UHAT:</u> mikä tai mitkä asiat vaikeuttavat nuorisotyön toteuttamista Lypellä? Vaikeuttaako nuorisotyö koulutyötä?</p> <p>nuorisotyön jatkuvuus</p> <p>henkilökuntapula</p> <p>taloustilanteet</p> <p>ajan puute/aikataululliset ongelmat</p>

4.4.2 Aivoriihi

Aivoriihessä ajatusten herättämiseen käytin seuraavia kysymyksiä:

Kuinka nuorisotyötä Lypellä voisi parantaa?

Kuinka saataisiin lisää kävijöitä oppilaskunnan huoneeseen nuorisotyöntekijöiden ollessa siellä?

Kuinka saadaa lisää nuorisotyöntekijöitä/harjoittelijoita toteuttamaan nuorisotyötä?

Kuinka nuorisotyöntekijä voisi enemmän osallistua kouluarkeen?

Kuinka pystytään toteuttamaan nuorisotyötä Lypellä näillä resursseilla?

Keskustelun ja ideoinnin aloitti kirkon nuorisotyönohjaaja ehdottamalla koulun henkilökunnalle kirkon sekä nuorisotoimen nuorisotyöntekijöiden hyödyntämistä myös opitunneilla. Myös 7-luokkalaisten ryhmäytykseen ja jälki-istuntojen järjestämiseen osallistumisesta keskusteltiin. Kirkon nuorisotyönohjaajat mainitsivat myös, että voisivat olla mukana tukioppilaiden koulutuksessa, koska tukioppilaiden koulutukseen kuuluu paljon samoja aiheita ja asioita kuin isosten koulutukseen. Kirkon nuorisotyönohjaajilla olisi siis tähän jo kokemustakin. Oppituntivierailujen ja nuorisotyöntekijöiden hyödyntäminen myös muussa koulun opetuksessa ja toiminnassa toisi myös nuorisotyöntekijöille lisää näkyvyyttä.

”Kuinka nuorisotyöntekijä voisi enemmän osallistua kouluarkeen, esimerkiksi oppituntivierailuna, että se, se naama tulis tutuks. Ja sitte sitä sanottua asian tuntemista on myös niinku eri, eri aloilta meillä tuota ja koulun oppiaineita. Voisko meitä hyödyntää näissä, näissä tuota?” (Kirkon nuorisotyönohjaaja1)

”Ja kirkon kyseessä ollessa erityisesti tietysti uskonnon puolella.” (Kirkon nuorisotyönohjaaja2)

”Luokkavierailut, tuntivierailut, ihan joissa käytte kertomassa enemmän sitte.” (Koulun henkilökunta)

Nuorisotyöntekijöiden tutuksi tekemiseksi keskusteltiin koulunuorisotyön mainostamisesta ja lisämarkkinoinnista. Osallistujat olivat sitä mieltä, että koulun oppilaskunnan huonetta tulisi mainostaa lisää, jotta koulunuorisotyö tulisi tutuksi kaikille koulun nuorille. Tämä voisi lisätä myös uusia kävijöitä oppilaskunnan huoneeseen koulunuoriso-

työntekijöiden ollessa paikalla. Uusien kävijöiden lisäämiseksi ja koulunuorisotyön tutuksi tekemiseksi ehdotettiin myös lisää aktiviteetteja ja vetonauloja koulunuorisotyöntekijöille tehtäväksi. Tämä voisi lisätä aktiivisuutta nuorissa.

”Sitte ehkä vois esimerkiksi seiniin tyyliin laittaa tavallaan jonku mainoksen, että mitä siellä on niinku siellä huoneessa ja silleen. Että moni ei varmaan tiedä yhtään, varmaan puoletkaan tiedä.” (Oppilas)

”Luulen, että teillä on enemmänki annettavaa kuin tarjota kahvia ja laittaa pleikkari käyntiin.” (Koulun henkilökunta)

Keskustelimme ideoinnissa myös resursseista. Oppilaskunnan huoneen eli koulunuorisotyön tilojen pienuus oli yksi suurista kysymyksistä. Ratkaisuksi ehdotettiin koulun aulan ja muiden koulun tilojen hyödyntämistä koulunuorisotyössä. Keskustelussa ilmeni myös oppilaskunnan huoneen rauhattomuus. Rauhattomuuden vähentämiseksi myös muiden tilojen käyttäminen olisi hyödyllistä. Tällöin koulunuorisotyöntekijät voisivat rauhoittaa oppilaskunnan huoneen tilan enemmän keskustelulle, kahvitteille ja joillekin peleille.

”Teillä on iso mahtava aula, et et voiko jotain tämmöstä hyödyntää sitte tämmöseen pelaamiseen, mihin tarvitaan sitä tilaa. Sitä kehitellä?” (Kirkon nuorisotyönohjaaja)

”Oppilaskunta voi järjestää...” (Koulun henkilökunta)

”Jos tätä tilaa käyttäis enemmän tälläseen keskusteluun, kahvinjuontiin.” (Kirkon nuorisotyönohjaaja)

”Oikeestaan kaivannut ehkä sitä, joskus silloin vuonna nakki ja muussi, oli meillä tuota täälläkin tämmöisiä yhteisiä teemapäiviä, mitä mie oon ite kaivannu. Meillä se oli ennaltaehkäisevä päihdetyö ja oli eri luokkasteille, päivän juttuja.” (Nuorisotoimen edustaja)

”Ne vois olla sellasia, jotka tois sitä lisäpontta. Siellä ois kirkolta, siellä ois meiltä, siellä ois joku teema, että myö kaikki niinku rykästäs yhen keran, että näkys muutki ihmiset.” (Nuorisotoimen edustaja)

Resurssien lisäämiseksi ideoimme myös harjoittelijoiden hankkimista koulunuorisotyön toteutukseen Lyseon peruskoululla. Koulun puolelta halutaan innostaa ja rohkaista nuorisualan ammattikorkeakouluopiskelijoita kouluharjoitteluun. Myös yhteydenotot koululta ammattikorkeakouluihin voisivat auttaa harjoittelijoiden saamiseksi.

Lyseon peruskoulun henkilökunta haluaa pyrkiä saamaan jatkumon harjoittelijoiden suhteen koululla.

”Nythän tää niinku on esimerkiks Humakin kanssa lähteny ihan äärettömän hyvin.” (Nuorisotoimen edustaja)

”Koulu tekee päätöksen, että täällä on joka vuosi harjoittelupaikka ja opilas tietää, että Lypelle tarvitaan yksi ja kuka opiskelija on halukas niin. Kyllä sekin sitä jatkumoo tois.” (Kirkon nuorisotyöntekijä)

”Ensi vuonna todennäköisesti maine siitä että Lypellä homma toimii ja tuota, täällä on toivon mukaan opettajat ja henkilökunta innostuneina mukana, niin tänne on helpompi tulla sen takia. Hyvä kello kauas kuuuu.” (Koulun henkilökunta)

Nuorisotoimen edustajilta tuli myös ehdotusta nuorisoalan ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhteen. He ehdottivat koululle, että koulu pyytäisi nuorisoalan ammattikorkeakouluopiskelijoita järjestämään koululla koulunuorisotyön lisäksi erilaisia tapahtumia tai teemapäiviä. Näihin nuorisoalan ammattikorkeakouluopiskelijoilla kuitenkin olisi pätevyyttä. Nuorisotoimen edustajat halusivat rohkaista myös kirkon nuorisotyönohjaajia yhteistyöhön erilaisten teemapäivien tai tapahtumien järjestämiseksi yhdessä.

”Nuorisotyöntekijöitä kannattaa myös hyödyntää vaikka päihde-, ja mediakasvatuksessa ja seksuaalikasvatuksessa. Tuoreita ajatuksia ja ideoita.” (Nuorisotoimen edustaja)

”Sit ku opiskelijoilla on niin paljon näitä tämmösiä ryhmitöitä ja projektitoimintoja ja muita että, niin Nuvan [nuoriso- ja vapaajanohjaajaopiskelijat] ku Humakin [Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogiopiskelijat] puolella, et vaan niinku ottaa yhteyttä sinne että meillä on tarve tämmöseen, niin ne vaikka tekkee siellä ihan just vaikka tasan tälle koululle sen jutun mitä tämä koulu haluaa.” (Nuorisotoimen edustaja)

4.5 Tulosten analyysi

Aloitin aineiston keruun havainnoinnilla. Tein havainnointisuunnitelman, jonka perusteella etenin havainnoinnissa. Tein muistiinpanoja havainnoidessani. Havainnoinnin yhteydessä haastattelin yhteisöpedagogiopiskelijaa toiminnastaan Lyseon peruskou-

lulla. Tein muistiinpanoja myös haastattelusta. Tämän jälkeen etenin haastattelemaan kirkon nuorisotyönohjaajaa ja havainnoimaan hänen toteuttamaansa koulupäivystä. Tein muistiinpanoja suoraan tietokoneelle haastattelusta ja havainnoinnista.

Työpajan toteutin näiden vaiheiden jälkeen, jossa aineistoa kerättiin videoimalla ja muistiinpanoja kirjoittamalla. Analysoin videoitua materiaalia tekemällä siitä aluksi muistiinpanoja ja sen jälkeen teemoittelua, jonka avulla halusin selkeyttää raportointia. Teemoittelulla pyrin löytämään keskeisiä teemoja (Silius 2008), joita käsitelimme työpajan aikana ja raportissa esittelemään näitä johdonmukaisesti. Näitä teemoja kokosin yhteen yllä tuloksissa. Tässä työpajasta ja haastatteluista löytämäni teemat listattuna:

1. Nuorten kohtaaminen, keskustelut ja osallistuminen
2. Koulunuorisotyön tunnettavuus Lyseon peruskoululla
3. Koulunuorisotyön aktiviteetit
4. Koulunuorisotyöntekijöiden hyödyntäminen opetuksessa ja muussa koulun toiminnassa
5. Oppilaskunnan huone/koulunuorisotila ja muut koulun tilat
6. Moniammatillisuus
7. Tiedonkulku
8. Koulunuorisotyön resurssit

Kuuntelin ja katsoin videoinnin useaan otteeseen. Keräsin videolta sitaatteja, jotka osoittavat osallistujien aktiivisuutta ja tuovat esiin persoonallisesti osallistujien ajatuksia. Näitä sitaatteja oli käytetty yllä. Työpajan jälkeen haastattelin vielä nuorisotoimen Sinkkolan nuorisotalon kahta nuorisotyöntekijää samoin tavoin kuin muitakin haastateltavia; tein muistiinpanoja haastattelun aikana.

Lopulta minulla oli kolmen haastatteluaineiston muistiinpanot, havainnointien muistiinpanot ja työpajan videointi sekä muistiinpanot. Analysoin aineistoa intensiivisesti yksi aineisto kerrallaan. Kirjoitin muistiinpanojen tuloksia opinnäytetyöhöni teemoitteluani ja tiivistysteni pohjalta.

4.6 Eettisyys

Eettisyys on tärkeää tutkimusta tehdessä. Laadullisen tutkimuksen eettisyydessä on tärkeää huomioida luottamuksellisuus, anonymiteetin säilyttäminen, tutkittavien oikeus tietää tutkimuksen tarkoituksesta, päämäärästä ja tulosten julkaisemisesta sekä se, ettei tutkimuksessa vahingoiteta osallistujia (Oulun yliopisto 2013). Eettisyydessä täytyy miettiä millaista hyvä tutkimus on, onko uteliaisuus tutkimuksessa hyväksyttävää, mitä aiheita tutkitaan, millaisia tutkimustuloksia tavoitellaan tai millaisia keinoja tutkimuksen teossa käytetään (Tuomi ym. 2004, 122-123). Opinnäytetyötä tehdessäni tein selväksi jokaiselle osallistujalle, mitä olen tekemässä ja mikä on opinnäytetyöni tarkoitus sekä mihin sitä ja siitä saatua tietoa käytetään. Lupasin myös tarvittaessa vastata kysymyksiin, jos niitä jossain vaiheessa tulee.

Pyrin omassa opinnäytetyössäni eettisyyteen muistamalla anonymiteetin säilyttämisen. Toteutin työtäni mahdollisimman eettisesti ja halusin etenkin työpajassa ideoiden juoksevan vapaasti ja korostinkin anonymiteettia vastauksissa. En halunnut, että vastaajat tuntisivat itsensä leimatuksi, jos he olisivat joutuneet vastaamaan omilla nimillään. Halusin kuitenkin saada selville onko vastaaja oppilas, koulun henkilökuntaa, nuorisotoimen edustaja vai kirkon nuorisotyönohjaaja, jotta voin tarvittaessa verrata vastauksia hieman keskenään. Tärkeimpänä kuitenkin mielestäni se, mitä saimme yhdessä työpajassa aikaan. Vastauksissa en tämän vuoksi ole eritellyt erikseen vastaajia tai kommentoijia nimeltä.

4.7 Luotettavuus, toistettavuus ja arviointi

Tässä opinnäytetyössä luotettavilla tutkimustuloksilla on tärkeä osuus opinnäytetyön onnistumisessa. Vain luotettavilla tuloksilla toimijat saavat tästä irti mahdollisimman paljon.

Havainnoinnissa pohdin luotettavuutta ja mietin, että toimijat haluavat mahdollisesti esitellä toimintaansa esimerkiksi aktiivisempänä tai innostavampana havainnoitsijan läsnä ollessa. Toivon kuitenkin, etten läsnäolollani aiheuttanut muutosta toiminnassa, vaan pääsin näkemään toiminnan semmoisena kuin sitä todellisuudessa toteutetaan. Myös työpajassa osallistujat saattoivat toimia aktiivisemmin ja innostuneemmin muiden osallistujien vuoksi. Tosin uskon, että osallistujat olivat aidosti kiinnostuneita ja innostuneita koulunuorisotyön aiheesta.

Olisin halunnut saada haastatteluista enemmän suoria sitaatteja opinnäytetyön tuloksiin, mutta en valitettavasti ollut huomannut nauhoittaa haastatteluja. Haastatteluiden sitaatit olisivat tuoneet lisää luonnetta ja uskottavuutta opinnäytetyölle. Myös opinnäytetyön oikoluettaminen haastatteluilla, eli heillä, joiden toimintaa opinnäytetyössä mallinnetaan, olisi ollut hyväksi. Tämän kuitenkin huomasin vasta, kun se oli liian myöhäistä, sillä opinnäytetyön palautusaika oli jo liian lähellä. Onnekseni kuitenkin edes kirkon nuorisotyönohjaaja ja yhteisöpedagogiopiskelija ehtivät lukea omat osuutensa. Nuorityöntekijät eivät ehtineet valitettavasti vastata viestiini. Minun olisi pitänyt ennakoida tämä jo aiemmin.

Aihetta valittaessa olisin voinut olla tiiviimmin yhteistyössä myös kirkon ja nuorisotoimen toimijoiden kanssa, jotta myös he olisivat päässeet vaikuttamaan aiheen valintaan. Tosin opinnäytetyön tekoa aloittaessani, en tiennyt evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyönohjaajien olevan koulunuorisotyössä mukana Lyseon peruskoululla, vaan se selvisi minulle matkan varrella. Nuorisotoimeen en huomannut ottaa yhteyttä, koska näin opinnäytetyön aiheen valinnassa tärkeäksi Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hankkeen sekä koulun toiveet ja omat mielenkiintoni.

Olin pohtinut työpajaa varten valmiiksi kysymyksiä, joilla avata aivoriihen ideointia. Tarkoitus oli, että osallistujat keksisivät lisää kysymyksiä, joihin sitten seuraavassa vaiheessa vastaisimme. Lopulta taisi olla hyväkin, että päädyimme heti vastaamaan kysymyksiin ja siirtymään ideointi- sekä keskusteluvaiheeseen. Näin meille jäi ideointiin enemmän aikaa ja siitä saatiin täten hedelmällisempi.

Työpajaa järjestettäessä olisi voinut pyrkiä saamaan koululta aika, jolloin työpajaa olisi voinut järjestää kestävämpään pidempään. Olisi ollut hedelmällistä keskustella ai-

heesta syvemmminkin ja käyttää työpajassa useampia innostavia menetelmiä. Sain kuitenkin jo tässä ajassa hyvän aineiston tämän laajuista työtä varten, ottaen huomioon myös haastatteluiden ja havainnoinnin materiaalit. Tämän vuoksi voisin sanoa aiheen ja aineiston sekä menetelmien rajautuneen hyvin.

Tällainen opinnäytetyö voidaan toistaa missä tahansa koulussa, jossa koulunuorisotyötä toteutetaan. Tulokset ovat varmasti hyvinkin erilaisia ja koulukohtaisia, mutta tällainen tutkimus toisi malliesimerkkejä siitä, millaista koulunuorisotyötä toteutetaan ja voidaan toteuttaa.

5 TULOSTEN TARKASTELU & KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

Tällä hetkellä koulunuorisotyötä Lyseon peruskoululla järjestää kolme tahoa: nuorisotoimi, evankelisluterilainen kirkko ja yhteisöpedagogi Humanistisesta ammattikorkeakoulusta. Nuorisotoimi järjestää koulunuorisotyötä Lyseon peruskoululla tiistaisin. Tällöin koululla on tavattavissa nuorisotyöntekijä, joka järjestää avointa nuorisotoimintaa. Tähän toimintaan kuuluu nuorten kanssa pelailu, keskustelu ja kahvittelu sekä nuorisotoimen toiminnan mainostaminen nuorille.

Kirkko tekee koulupäivystystään torstaisin. Näinä päivinä he pitävät kristillisen aamunavauksen. Sen lisäksi kirkon koulupäivystykseen kuuluu nuorisotyönohjaajan läsnäolo, nuorten kohtaaminen, kirkon informaation jakaminen ja mahdolliset sielunhoitokeskustelut.

Kehitystä koulunuorisotyössä on tapahtunut jo roimasti kuluneen kevään aikana. Kehityksen toivotaan myös jatkuvan. Yhteisöpedagogiopiskelijan mukaan koulunuorisotyön toimintaan on saatu mukaan jo paljon uusia nuoria ja koulunuorisotilaa on mainostettu mm. kuulutuksin keskusradion kautta. Koulun nuorisotilaa on saatu piristettyä yhteisvoimin oppilaiden kanssa ja se on lisännyt viihtyvyyttä koulun nuorisotilalla. Sinkkolan nuorisotilan nuorisotyöntekijöiden että kirkon nuorisotyönohjaajien välinen yhteistyö on kuuleman mukaan myös lisääntynyt.

Järjestämässäni työpajassa pyrimme löytämään koulunuorisotyön kehittämismahdollisuuksia ja visioita tulevaisuudelle. Osallistujat toivoivat lisää nuoria koulun nuorisotilatoimintaan sekä tiedonkulun ja yhteistyön lisääntymistä eri tahojen kesken. He halusivat lisätä ja kehittää koulunuorisotyötä Lyseon peruskoululla sekä käyttää tähän nuorten omia ideoita. Nuorisotyöntekijät ja kirkon nuorisotyönohjaajat olivat innostuneita osallistumaan tuntiopetukseen ja tekemään oppituntivierailuita. Koulun nuorisotilan ollessa pieni, muiden koulun tilojen käyttöönotto oli osallistujien mielestä tärkeää.

Toiminta Lyseon peruskoululla on jo nyt monimuotoista, kiitos useiden toimijoiden. Toivon kuitenkin, että toimijat löytävät keinon tehdä enemmän yhteistyötä, koska tällöin heillä on runsaasti enemmän annettavaa Lyseon peruskoulun nuorille. Kannustaisin toimijoita toteuttamaan heidän ideoitaan, joita tiedän toimintaan olevan. Tahdon myös muistuttaa, että he ovat jo nyt lisäpääomaa Lyseon peruskoulun kouluarkeen. Tiedän myös sen, että heillä on taitoja myös toiminnan lisäämiseen ja kehittämiseen. Koulunuorisotyön tulevaisuutta Lyseon peruskoululla ei voi ennustaa, mutta toiveita toiminnan kehittämiseen on. Se, onko toimintaan resursseja myöhemmin, on epävarmaa, mutta innostuneita tekijöitä ainakin löytyisi. Resurssien lisäämiseksi suositteleen sekä Lyseon peruskoulua että kirkkoa ja nuorisotoimea ottamaan harjoittelijoita ja opiskelijoita toimintaa toteuttamaan. Tämän lisäksi toimijat voisivat itse mainostaa tarvitsevansa opiskelijoita ja harjoittelijoita koulunuorisotyöhön. Innostuneita palkatta toimivia opiskelijoita ja harjoittelijoita tähän työhön varmasti löytyy. Heiltä voi saada toimintaan myös uusia ideoita ja intoa. Tilan puutteessa kehottaisin koulunuorisotyöntekijöitä aktiivisuuteen ja olemaan yhteydessä koulun henkilökuntaan, jotta toiminnalle myös muita tiloja löytyisi tarpeen sitä vaatiessa. Koulun myönteisen asenteen vuoksi uskon, että tilojen löytäminen ei olisi hankalaa. Harjoittelijoiden tai opiskelijoiden mukaan ottamisella ja koulun muiden tilojen hyödyntämisen avulla olisi sekä taloudelliset, tilalliset ja henkilökunta resurssit sekä toiminnan kehittyminen taatua.

Esittelen opinnäytetyön opinnäytetyöseminaarissa Humanistisen ammattikorkeakoulun Joensuun kampuksella 26.4.2013. Opinnäytetyöni työpajaosuuteen osallistuneet saivat halutessaan jättää sähköpostiosoitteensa, jos toivoivat minun lähettävän val-

miin opinnäytetyön. Toimitan opinnäytetyön heille sen valmistuttua. Tässä ryhmässä oli mukana osallistuneet nuorisotyöntekijät ja kirkon nuorisotyönohjaajat. Lähetän valmiin opinnäytetyöni myös Lyseon peruskoululle, jossa opettajat voivat tutustua siihen halutessaan. Yhteisöpedagogiopiskelija, joka toteuttaa projektiointojaan ja lopulta opinnäytetyönsä Lyseon peruskoululla, saa opinnäytetyöni luettavakseen myös sen valmistuttua ja käyttää sitä hyväksi näin omien opintojensa edetessä. Lopuksi opinnäytetyö tallennetaan Theseus -tietokantaan, jossa kuka tahansa voi siihen tutustua.

6 LOPPUSANAT

Sain mielestäni kartoitettua hyvin Joensuun Lyseon peruskoululla tehtävää koulunuorisotyötä sekä visioitua yhdessä toimijoiden kanssa tulevaisuudennäkymiä. Toivon, että nämä visiot ovat poikineet jonkinäköistä yhteistyötä ja uusia tuulia koulunuorisotyöhön Lyseon peruskoululla. Kokonaisuudessaan opinnäytetyön teko oli vaivatonta ja mieluista. Aihe oli mielenkiintoinen ja inspiroiva. Haastetta työn tekemiseen toisoin se, että piti muistaa pysyä tutkijan näkökulmassa ja unohtaa kehittäjän näkökulma, vaikka kehittämiseen inspiraatiota olisikin.

Nuorisotyö on saanut jo 1960-luvun puolivälissä yhteiskunnallisen tunnustuksen, mikä kertoo, että nuorisotyöllä on vahvistunut asema suomalaisessa valtionhallinnossa. (Nieminen 1995, 357). Vuonna 1995 Niemisen mukaan nuorisotyön tulevaisuus voitiin nähdä uuden, muotoutumassa olevan yhteiskunnallisen kasvatustieteen tiennäyttäjänä. Tällä hän tarkoitti, että jo 1990-luvulla suomalaisen koululaitoksen ja koulutuspolitiikan kriisiin, ratkaisu olisi koulutuksen ja vapaa-ajan yhteensovittaminen. (Nieminen 1995, 413-414.) Viime vuosina nuorisotyössä on pohdittu sosiaalista vahvistamista, syrjäytymisen ehkäisyä, monikulttuurisuutta ja kansainvälisyyttä. Nuorisotyö koulussa on myös puhuttanut nuorisotyöntekijöitä paljon. Koulunuorisotyön vakiintuminen suomalaisten koulujen käytäntöihin olisi suomalaisen nuorisotyön kehittämiseksi hyvä jatkumo. Suomessa on paljon hankkeita ja projekteja koulunuorisotyön edistämiseksi, tutkimiseksi ja tiedon tuottamiseksi. Tahtoa koulunuorisotyön kehittämiseksi löytyy, jotta koulu ja nuorisotyö voisivat tiiviimmässä yhteistyössä tukea

nuorten kasvua. Odottelemme vain milloin koulunuorisotyön toimintamuodot vakiintuvat ja kuuluvat koulujen opintosuunnitelmiin.

Toivon, että opinnäytetyöstäni oli hyötyä Joensuun Lyseon peruskoululle sekä muille kouluille, Joensuun nuorisotoimelle ja myös muiden kaupunkien nuorisopalveluille, kirkon nuorisotyönohjaajille ja nuorisoalan koulutuksista vastaaville. Toivon myös, että Joensuun Lyseon peruskoululla toimiva yhteisöpedagogiopiskelija pystyy projektipinnoissaan hyödyntämään opinnäytetyöni tuloksia ja tällä tavoin kehittämään koulunuorisotyötä Lyseon peruskoulussa. Nuorisotoimi, Joensuun koulut ja evankelis-luterilainen kirkko saivat opinnäytetyöstäni arvokasta tietoa siitä, kuinka koulunuorisotyötä Joensuun Lyseon peruskoululla käytännössä toteutetaan ja millaisia mahdollisuuksia toimijat näkevät koulunuorisotyölle. Opinnäytetyö on hyödynnettävissä myös muissa kaupungeissa ja kouluissa. Tätä koulunuorisotyön mallia voidaan toteuttaa helposti myös muualla ja opinnäytetyöni voi antaa sille pontta sekä ideaa.

Toivotan Lyseon peruskoululle ja siellä toteutettavalle koulunuorisotyölle sekä koulunuorisotyön toimijoille kaikkea hyvää! Toivon, että koulunuorisotyölle löytyy resursseja toiminnan jatkumiseksi, vakiinnuttamiseksi, kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi. Haluan myös kiittää Joensuun Lyseon peruskoulun henkilökuntaa ja oppilaita, Joensuun nuorisopalveluita, evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyönohjaajia ja Humanistisen ammattikorkeakoulun projektipintojaan toteuttavaa yhteisöpedagogiopiskelijaa osallistumisesta opinnäytetyön tekemiseen, kiinnostuneisuudesta, aktiivisuudesta ja mukanaolosta.

LÄHTEET

- Allianssi – Nuorisotyön valtakunnallinen palvelu- ja vaikuttajajärjestö 2012. Nuorisotyön ammattieettinen ohjeistus. Viitattu 4.2.2013. <http://www.alli.fi/binary/file/-/id/665/fid/1580>
- Aula, Maria Kaisa 2013. Lapsiasiavaltuutetun lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi oppilas ja opiskelijahuollosta. Viitattu 4.2.2013. <http://www.lapsiasia.fi/nyt/lausunnot/lausunto/-/view/1848961>
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus.
- Euroopan yhteisöjen komissio 2000. Komission yksiköiden valmisteluasiakirja - Elinikäinen oppiminen. Viitattu 22.3.2013. http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/policy/memo_fi.pdf
- Harinen, Päivi & Halme, Juha 2012. Hyvä, paha koulu – Kouluhyvinvointia hakemassa. Suomen UNICEF. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, verkkokausu 56. Viitattu 22.3.2013. http://www.unicef.fi/files/unicef/tutkimukset/hyva_paha_koulu.pdf
- Harisalo, Risto 1988. Aivoriihi ideointitekniikkana ja sen johdannaiset: Raportti luovan työskentelyn tekniikoista kunnallishallinnossa. Tampereen yliopisto - Kunnallistieteiden laitos.
- Helojoki, Nonna-Omena 2010. Pohjois-Suomen seurakuntien nuorisotyöntekijöiden näkemyksiä työstään. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.
- Herranen, Jatta & Mäntysalo-Lamppu Sinikka 2011. Suomen Lasten Parlamentti osallisuuden mahdollistajana. Teoksessa Pia Lundbom & Jatta Herranen (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Sarja C. Oppimateriaaleja 26, 2011. Helsinki: Humak, 30-58.
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013. Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke. Viitattu 10.1.2013. <http://www.humak.fi/tutkimus/hankkeet/uusiutuva-koulu-ja-nuorisotyö-hanke>
- Joensuun Lyseon peruskoulu 2013 A. JOPO – Joustava perusopetus Lyseon peruskoululla. Viitattu 14.3.2013. <http://lyseonperuskoulu.jns.fi/index.php?7637>

- Joensuun Lyseon peruskoulu 2013 B. Lyseon peruskoulu. Viitattu 8.3.2013.
<http://koulutuspalvelukeskus.jns.fi/index.php?630>
- Joensuun Lyseon peruskoulu 2013 C. Oppilashuolto. Viitattu 22.3.2013.
<http://lyseonperuskoulu.jns.fi/index.php?1315>
- Juvenia 2010. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Valtakunnallinen koulunuorisotyön tutkimus käynnistyy. Viitattu 10.1.2013.
http://juvenia.mamk.fi/singlenewsinfo.asp?id=568&menu_id=75&selected=75&companyId=1&show=2
- Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013. Kasvatus, opetus ja oppiminen – Formaali, informaali ja nonformaali kasvatus. Viitattu 2.4.2013.
http://oppimateriaalit.jamk.fi/kasvatus_opetus/kasvatuksen-kasite/formaali-informaali-ja-nonformaali-kasvatus/
- Kauhanen, Annika 2011. Yhteisöllisen pedagogiikan ABC, Koulun yhteisöllisyyden ja osallisuuden kehittäminen nuorisotyön keinoin. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke. Viitattu 25.1.2013.
<http://www.humak.fi/sites/default/files/liitteet/yhteisollisen-pedagogiikan-abc.pdf>
- Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto 2013. Materiaalipankki - Kouluyhteistyö. Viitattu 31.3.2013.
<http://www.nuorisokanuuna.fi/hallinta/tiedostot.php?listaa=34>
- Kiilakoski, Tomi 2012. Koulu nuorten näkemänä ja kokemana. Opetushallitus. Verkkojulkaisu. Viitattu 15.4.2013.
http://www.oph.fi/download/144743_Koulu_nuorten_nakemana_ja_kokemana_2.pdf
- Kuivakangas, Johanna 2009. Yhteisölliset sekatyömiehet valtaavat koulut. Teoksessa Kimmo Lind (toim.) Mahdollisuuksien maailma. Näkökulmia yhteisöpedagogien (AMK) koulutukseen ja työhön. Sarja C. Oppimateriaaleja 19, 2009. Helsinki: Humak, 87-100.
- Leppä, Tanja 2010. Tavoitteellinen nuorisotyö koulussa – monialaista tukea kasvuun, hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen. Nuorisotutkimus 3/2010, 74-84.

Lundbom, Pia & Herranen, Jatta 2011. Sosiaalisen vahvistamisen ajankohtaisuus. Teoksessa Pia Lundbom & Jatta Herranen (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Sarja C. Oppimateriaaleja 26, 2011. Helsinki: Humak, 4-12.

Lundbom-Yläne, Sari & Niemelä, Raimo & Päivänsalo, Tiina-Maria & Tynjälä, Päivi 2005. Persoona - Lukion psykologia 2. Keuruu: Otava.

Lyseon peruskoulu 2006. Lyseon peruskoulu – opetussuunnitelma 2006-2007.

MUKAVA-hanke 2013. Esittely. Viitattu 10.3.2013.
<http://www.mukavahanke.com/index.html>

Nieminen 1995. Nuorisossa tulevaisuus – Suomalaisen nuorisotyön historia. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Nuorisolaki 72/2006.

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti Jarmo 2010. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy.

OK-opintokeskus - Osaavaa kansalaistoimintaa 2013. SWOT-analyysi. Viitattu 5.3.2013. <http://ok-opintokeskus.fi/swot-analyysi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012-2015. Viitattu 5.2.2013.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2012/liitteet/OKM06.pdf?lang=fi>

Oulun yliopisto 2013. Luku 4. Tutkimuksen metodologiset lähtökohdat. 4.4 Tutkimuksen eettiset kysymykset. Viitattu 14.3.2013.
<http://herkules.oulu.fi/isbn9514266749/html/x470.html>

Perusopetuslaki 628/1998.

Pohjola, Kirsi 2010. Nuorisotyö koulussa – Nuorisotyö osana monialaista oppilashuoltoa. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Tutkimuksia ja raportteja 54. Viitattu 9.3.2013.
http://www.mamk.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/mamk/embeds/mamkwww/wstructure/14248_20100920084308-1473-URNISBN9789515882851.pdf

- Saaristo, Anne-Maria 2011. Emotionaalinen ammattitaito osana sosiaalisen vahvistamisen taitoisuutta. Teoksessa Pia Lundbom & Jatta Herranen (toim.) Sosiaalisen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Sarja C. Oppimateriaaleja 26, 2011. Helsinki: Humak, 71-85.
- Sarha, Marja-Liisa. Nuorisotyöntekijänä peruskoulussa. Teoksessa Marja-Liisa Sarha (toim.) Nuorisotyötä koulussa. Sarja C. Oppimateriaalit 13/2005. Nykypaino Oy, 19-38.
- Silius, Kirsi 2008. Teemoittelu ja tyypittely 14.11.2008. Tampereen teknillinen yliopisto. Viitattu 7.4.2013. http://matriisi.ee.tut.fi/hmopetus/hmjatko-opintosemma/2008/Silius_teemoittelu-tyypittely_141108.pdf
- Soanjärvi, Kati 2005. Nuorisotyön erityispiirteistä nuorisotyöntekijyyteen. Teoksessa Marja-Liisa Sarha (toim.) Nuorisotyötä koulussa. Sarja C. Oppimateriaalit 13/2005. Nykypaino Oy, 9-18.
- Somppi, Maria 2009. Kouluammuskelujen synty ja ennaltaehkäisy. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Laurea-ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö. Viitattu 4.2.2013. https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5151/Somppi_Maria.pdf?sequence=1
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2004. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Työpajatieto 2013. Mikä on työpaja? Viitattu 6.4.2013. http://www.tyopajatieto.fi/tyopajatieto/mika_on_tyopaja/
- Virsta 2013. Teemahaastattelu. Viitattu 6.4.2013. <http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/03/>
- Vuorela, Suvi 2004. Haastattelumenetelmät. Käytettävyytutkimuksen menetelmät -seminaari 12.2.2004. Viitattu 6.4.2013. www.cs.uta.fi/usabsem/kalvot/Haastattelu_suvi.ppt
- Yhteisöpedagogin CV 2011. Humak & Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 22.3.2013. <http://www.humak.fi/sites/default/files/liitteet/cv-yhteisopedagogi-2011.pdf>

LIITTEET

1. Tutkimuslupahakemus
2. Tutkimuslupa
3. Työpajan kutsu
4. Työpajan suunnitelma
5. Työpajan aivoriihen kirjallinen tuotos
6. Havainnointisuunnitelma

LIITE 1

TutkimuslupahakemusHakija:

Marjaana Herranen

260590-1562

Siltakatu 14 B 19

80100 Joensuu

marjaana.herranen@humak.edu

040 843 1386

Oppilaitos: Humanistinen ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyön ohjaava opettaja: Piia Mylly, piia.mylly@humak.fi / 020 7621 252

Opinnäytetyön tilaaja: Humanistisen ammattikorkeakoulun Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke/Projektipäällikkö Marjo Kolehmainen, marjo.kolehmainen@humak.fi / 0400 349 373

Hei!

Toteutan opinnäytetyötäni koulunuorisotyöstä; Lyseon peruskoulun ja Joensuun Sinkkolan nuorisotalon yhteistyöstä. Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää Lyseon peruskoululla tehtävän koulunuorisotyön nykytilannetta ja visioida tulevaa. Työn toteutustapa on havainnointi, haastattelut ja työpaja. Työpajaan on kutsuttu osallistujia koulun henkilökunnasta, nuorisotoimelta, evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyöntekijät ja oppilaita. Työpaja järjestetään helmikuun lopulla vuonna 2013. Alustavasti sovittu ajankohta on torstai-päivä joko viikolla 8 tai viikolla 9. Havainnointi ja yksilöhaastattelut tapahtuvat koulun nuorisotilassa helmikuussa ja maaliskuussa 2013. En käytä saamiani tietoja muuhun kuin tämän tutkimuslupahakemuksen selvitettyyn tutkimustarkoitukseen. Lisätietoja opinnäytetyöstäni löytyy opinnäytetyösuunnitelmasta, joka valmistuu 18.2 mennessä. Haen tutkimuslupaa opinnäytetyölleni ja anon lupaa rehtori Urpo Tuppuraiselta.

Joensuussa 18.1.2013

Marjaana Herranen

Liitteenä: Rikosrekisteriote

(Toimitettu Lyseon peruskoulun rehtorille 29.1.2013)

LIITE 2

JOENSUUN KAUPUNKI

Yksityisen viranomaisen päätöspöytäkirja
Lyseon peruskoulu
Rehtori

30.1.2013 § 3

Dno KOULPK: 26 /2013

Hakija/asianosainen	Marjaana Herranen Siltakatu 14 B 19 80100 JOENSUU
Asia ja sen selvitys	Tutkimuslupapäätös
Päätös	Myönnetään lupa tutkimukselle, joka koskee koulunneuvotustyötä; Lyseon peruskoulun ja Joensuun Sankkolan nuorisotalon yhteistyötä.
Toimivallan perusteet	Joensuun kaupungin varhaiskasvatus- ja koulutoimen johtosääntö 14 §.
Nähtävänäpito	Päätös asetetaan yleisesti nähtäväksi Joensuun Lyseon peruskoulun kansliassa ennalta ilmoitettuna aikaa 31.1.2013.
Allekirjoitus	Rehtori Urpo Tappasainen
Tiedoksianto	Päätöksen olen tänään antanut tiedoksi hakijalle sekä varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnalle. 30 / 1 2013 Kouluhallituksen puolesta Eija Rautala

Lisätietoja päätöksestä antaa rehtori puh. 050-5403552

LIITE 3

Tervetuloa,

työpajaan 21.2 klo 10-10.45 Lyseon peruskoulun IV-kerroksen neuvotteluhuoneeseen. Pohdiskellaan koulunuorisotyötä Lyseon peruskoululla nyt ja visioidaan tulevaisuuden näkymiä!

Paikalle on kutsuttu:

kutsuttujen luettelo (poistettu anonymiteetin säilyttämiseksi)

Käytän työpajamme tallentamiseen joko äänitystä tai nauhoitusta sekä mahdollisia kirjallisia tuotoksia. Lopullisesta tuotoksesta muotoutuu opinnäytetyöni, jossa käsittelen Lyseon peruskoulun koulunuorisotyön nykytilannetta ja tulevaisuudenkaavailua. Osallistumalla pääset vaikuttamaan Joensuun kaupungin nuorten hyvinvointiin ja saat lisää näkökulmia myös omaan työhösi!

Toivotan teidät kaikki lämpimästi tervetulleiksi ja toivon, että saavutte paikalle sankoin joukoin!

Terveisin,

Marjaana Herranen

Humanistinen ammattikorkeakoulu

LIITE 4

Työpajan suunnitelma

Ajankohta: 21.2 klo 10

Kesto: 45min

Paikka: Lyseon peruskoulun IV-kerroksen neuvotteluhuone

Menetelmä: SWOT-analyysi+aivoriihi

Vetäjä: Marjaana Herranen

Paikalle kutsutut: kutsuttujen luettelo (poistettu anonymiteetin säilyttämiseksi)

Aluksi: mistä on kyse? kuka olen? Toteutan opinnäytetyötäni nuorisotyöstä Lyseon peruskoululla. Tavoitteena on selvittää ketkä ja miten nuorisotyötä koululla toteutetaan. Sen lisäksi haluan opinnäytetyössäni visioida nuorisotyön tulevaisuutta Lyseon peruskoululla ja se on tämän työpajan tarkoitus. Keskitytään siihen, että pohditaan millaista nuorisotyö voisi olla täällä tulevaisuudessa. Aikaa on vain 45minuuttia, joten meidän täytyy toimia tehokkaasti. Työpaja nauhoitetaan ja videoidaan. Videointi ja nauhoitus jäävät vain minun käyttööni. Opinnäytetyössä ei käytetä kenenkään nimiä, joten kukaan ei ole varsinaisesti tunnistettavissa siinä. Ja jos missään vaiheessa on kysyttävää, niin saa kysyä!

Sitten: esittelykierros. Jokainen voisi ensin kertoa lyhyesti kuka on. Aikaa 10min.

Nuorisotyön taustaa selvittääksemme nuorisotyöntekijä, kirkon nuorisotyönohjaaja ja yhteisöpedagogiopiskelija kertovat tekemästään toiminnasta lyhyesti.

SWOT-analyysi

Vastataan nimettömästi.

☐ Oppilas ☐ Koulun henkilökunta ☐ Nuorisotoimen edustaja ☐ Kirkon nuorisohjaaja

Aikaa 10min.

Jokainen kirjaa ylös nuorisotyöstä Lypellä:

<p>VAHVUUDET LYPELLÄ TEHTÄVÄSTÄ NUORISOTYÖSTÄ NYT: mikä toimii?</p>	<p>HEIKKOUEDET LYPEN NUORISOTYÖSSÄ NYT: mikä ei toimi?</p>
<p>MAHDOLLISUUDET KOULUNUORISOTYÖSSÄ LYPELLÄ: millainen voisi olla nuorisotyön tulevaisuus Lypellä? Millä tavalla nuorisotyö parantaa koulutyötä?</p>	<p>UHAT: mikä tai mitkä asiat vaikeuttavat nuorisotyön toteuttamista Lypellä? Vaikeuttaako nuorisotyö koulutyötä?</p>

Lype = Joensuun Lyseon peruskoulu

AIVORIIHI

Aiheena: Nuorisotyön tulevaisuus Lyseon peruskoululla

Aikaa: 20min.

Tarkoituksena ideoida nuorisotyön tulevaisuutta Lyseon peruskoululla aivorihi - menetelmällä. Pyritään ottamaan kaikki huomioon ja antamaan jokaiselle halukkaalle puheenvuoro. Ei ole tyhmiä tai huonoja ideoita, vaan kaikki ideat otetaan myönteisesti vastaan tässä menetelmässä. :

Aloitetaan ideointi kuinka-kysymyksillä herättääksemme keskustelua seuraavassa vaiheessa, esimerkiksi:

Kuinka nuorisotyötä Lypellä voisi parantaa?

Kuinka saataisiin lisää kävijöitä oppilaskunnan huoneeseen nuorisotyöntekijöiden ollessa siellä?

Kuinka saadaan lisää nuorisotyöntekijöitä/harjoittelijoita toteuttamaan nuorisotyötä?

Kuinka nuorisotyöntekijä voisi enemmän osallistua kouluarkeen?

Kuinka pystytään toteuttamaan nuorisotyötä Lypellä näillä resursseilla?

Varsinaisessa aivoriiehessä etsitään vastauksia kuinka-kysymyksiin ja itse aiheeseen eli ongelmaan. Ideoidaan, millainen koulunuorisotyön tulevaisuus voisi olla ja kehittämisehdotuksia koulunuorisotyöhön.

Lopuksi:

Voitaisiin kirjata ylös nuorisotyön tavoitteita Lyseon peruskoululla. (jos jää aikaa)

Analysoin työpajan aineistoa pari kuukautta ja opinnäytetyö valmistuu huhtikuun lopussa. Voin lähettää opinnäytetyön halukkaille, jättäkää yhteystietonne tälle paperille. Haluatteko saada aivoriihen muistiinpanot itsellenne? Halukkaille voin lähettää myös ne.

Kiitos osallistumisestanne!

LIITE 5

Työpajan aivoriihen kirjallinen tuotos

AIVORIIHI

Aiheena: Nuorisotyön tulevaisuus Lyseon peruskoululla

Aikaa: 20min.

Kuinka nuorisotyötä Lypellä voisi parantaa?

- resurssien hyödyntäminen
- aulatilaa ja muiden koulun tilojen hyödyntäminen
- Play Station Move -kilpailut ja muu välituntiaktiviteettien lisääminen
- vetonauloja, kuten golf-simulaattori (ja sen käyttöönotto)
- 7luokkalaisten ryhmäytyksen suunnittelu yhdessä
- yhteistyön lisääminen eri tahojen kesken

Kuinka saataisiin lisää kävijöitä oppilaskunnan huoneeseen nuorisotyöntekijöiden ollessa siellä?

- näkyvyyttä nuorisotyöntekijöille; markkinointi, luokkavierailut, tuntivierailut, seinämainokset, infotaulu, tietoutta toiminnoista
- lisää aktiviteetteja, lisää mahdollisuuksia toimintaan, välituntitoiminnan lisääminen, yhteiset teemapäivät

Kuinka saadaa lisää nuorisotyöntekijöitä/harjoittelijoita toteuttamaan nuorisotyötä?

- lisää resursseja
- AMK-opiskelijoiden innostaminen ja informointi kouluharjoittelusta
- opettajat ja henkilökunta toivovat lisää harjoittelijoita

Kuinka nuorisotyöntekijä voisi enemmän osallistua kouluarkeen?

- nuorisotyöntekijä tutuksi
- nuorisotyöntekijöiden hyödyntäminen oppitunneilla, esim. kirkon nuorisotyöntekijät uskonnon tunneille
- nuorisotyöntekijöiden jälki-istuntoihin osallistuminen
- nuorisotyöntekijöiden hyödyntäminen esim. päihde- ja seksuaalikasvatuksessa
- AMK-opiskelijoiden hyödyntäminen kouluarjessa, esim. tapahtumien järjestämisessä oppilaille

LIITE 6

Havainnointisuunnitelma

Käyn havainnoimassa koulunuorisotyötä Joensuun Lyseon peruskoululla. Teen havainnointia osallistuvasti eli käytän menetelmänä osallistuvaa havainnointia. Haluan havainnoinnin avulla saada käytännön kuvaa siitä, kuinka koulunuorisotyötä Lyseon peruskoululla tehdään eri toimijoiden puolesta. Kuinka koulunuorisotyötä toteuttaa yhteisöpedagogiopiskelija ja nuorisotyöntekijä nuorisotoimelta sekä kuinka koulupäivystystä toteuttavat evangelisluterilaisen kirkon työntekijät toimivat. Havainnointi tapahtuu tammi-helmi-maaliskuun aikana 2013.